

Verksamhetsberättelse 2015

Socialnämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Hållbar utveckling.....	6
Strategiska mål 2012-2015	6
Att värna demokrati	8
Att tillgodose behovet av utbildning.....	9
Att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster	9
<i>Ge stöd och vård till barn och unga.....</i>	<i>12</i>
<i>Ge stöd och vård till vuxna.....</i>	<i>22</i>
Att tillgodose behovet av kultur och berikande fritid	26
Att tillgodose behovet av miljö - och samhällsbyggnadsarbete.....	26
Att främja näringsliv och arbete	26
Nyckeltal för hållbar utveckling	27
Effektiv organisation.....	28
Processkvalitet	28
Medarbetare	33
Ekonomi.....	35

Sammanfattning

Åtagandestatus

<i>Hållbar utveckling</i>		12		4		2		1
<i>Effektiv organisation</i>		4		5		-		4

Socialnämnden har haft 32 åtaganden för år 2015 varav 15 åtaganden från kompletterande årsplan för 2015. Av dessa är hälften genomförda enligt plan och ytterligare nio stycken påbörjade även om inte åtagandenivån är helt uppnådd. Nämnden har endast två åtaganden för år 2015 där resultatet är sämre än det uppsatta målet och fem stycken som inte är påbörjade. Av dessa fem beror tre stycken på att ingen medarbetarundersökning är genomförd under året.

Inför år 2015 delades den tidigare arbetsmarknads- och familjenämnden upp i två nya nämnder - arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden och socialnämnden. Anledningen till delningen var att det skulle bli en mer fokuserad nämnd med ett mindre, mer sammanhängande ansvarsområde. Vid halvårsskiftet 2015 delades även arbetsmarknads- och familjeförvaltningen upp och socialförvaltningen skapades. Detta medför att 2015 är det första verksamhetsåret för socialnämnden varför inga jämförelser med tidigare år kan göras.

Under 2015 har det, med anledning av oron i omvärlden, skett en markant ökning av antalet ensamkommande barn som kommit till Eskilstuna. Under året har Eskilstuna mottagit 341 barn varav 57 stycken under det första halvåret och 284 stycken under det andra halvåret. Detta kan jämföras med att det totalt under hela 2014 kom 88 barn till Eskilstuna. Utvecklingen har medfört att ett antal åtgärder har behövt göras för att kunna tillgodose ett rättssäkert mottagande. Personal har fått prioriteras till gruppen och arbetet har till stor del blivit akutstyrt med fokus på skyddsbedömningar, placeringar och omplaceringar för att säkra rättssäkerheten. Detta har medfört att annan verksamhet och mer löpande arbete har blivit lidande. Under året har fem nya HVB-hem öppnat och vid årsskiftet hade nämnden 129 platser för ensamkommande barn i interna HVB. Med anledning av den stora tillströmningen under året beslutades ett eget område skapas för nämndens arbete med ensamkommande barn. Det nya området startade sitt arbete den första december och består av en sammanhållen utredningsenhet och tre resursenheter för de olika HVB-hemmen. Arbetet inom det nya området har precis inletts och rekrytering av chefer pågår. Mycket personal har nyanställts för att hantera situationen, både med utredning och med resursverksamhet. I samband med detta har det blivit än tydligare att det är svårt att rekrytera erfarna socialsekreterare, en utveckling som ses i många kommuner.

Under året har bostadsbristen påverkat nämndens möjligheter att erbjuda vård på hemmaplan samtidigt som nya målgrupper i behov av att lösa sin boendesituation vänder sig till nämnden för att få stöd. De nya målgrupperna är äldre kvinnor och män i behov av hjälp från såväl hemtjänst som boendestöd samt personer som endast är i behov av en bostad. Bostadsbristen medför också att nämnden har svårt att leva upp till behovet av boendestöd.

Antalet pågående ärenden har under perioden ökat mycket för barn och unga med tanke på utvecklingen med de ensamkommande barnen. Totalt var det i december 1141 pågående ärenden gällande barn och unga varav 412 gällde ensamkommande barn. För vuxna ligger antalet pågående ärenden ganska konstant runt 800 stycken.

Förvaltningen har ett negativt resultat för 2015 och ett underskott på 31,3 miljoner

kronor mot budget. Senast lämnade prognos var på -35,9 miljoner kronor. Verksamheten inom processen vård och sociala tjänster redovisar ett underskott på 34,6 miljoner kronor vid bokslutet för år 2015. Överskottet för personal och drift var 6,7 miljoner kronor vilket har bidragit till ett mindre underskott för vården. Underskottet för vården låg för barn och unga på 28,8 miljoner kronor och för vuxna på 12,5 miljoner kronor. Ökningen av kostnader och antal vårdtygn beror på fler placeringar på konsulentstött familjehem och boendestöd. För placeringar på institution har istället antal vårdtygn minskat även om kostnaden har ökat jämfört med 2014.

Resultatet för 2015 har överstigit åtagandets mål på -25,0 miljoner kronor men är ändå ett viktigt steg på vägen och visar att besparingsprogrammet som initierades i september 2015 nu börjar slå igenom i siffrorna. Resultatförbättringen beror bland annat på sänkta kostnader och effekten av åtgärder för att tillvarata synergier inom nämnden som genomförts under året. Resultatet för året har förbättrats jämfört med den senast lämnade prognosen vilket beror dels på den ekonomiska effekten för restriktivitet vid anställningar och inköp och dels på att flera komplexa placeringar med höga dygnspriser blev antingen avslutade eller omplacerade, till lägre dygnspriser, under december 2015.

Sociala, miljömässiga och samhällsekonomiska värden

Socialnämndens verksamhet går ut på att arbeta med de sociala värdena hos de brukare som söker stöd och hjälp varför detta genomsyrar hela nämndens arbete.

De miljömässiga värdena stöds i de övergripande processerna genom en mängd olika åtgärder. Avtal följs och andelen gröna inköp ökas, speciellt på nämndens HVB-boenden som gör ekologiska inköp av mat. De ensamkommande barnen som bor på HVB-hem har dessutom erbjudits utbildning kring miljö samtidigt som en stor del av personalen har genomgått utbildningen Uppdrag Miljösmart. Nämnden har ett antal miljöombud med fokus på just frågor kring miljö. Pappersanvändningen har minskat under året med anledning av genomförda åtgärder och samtliga verksamheter källsorterar och försöker hitta alternativ till biltransporter där så är möjligt alternativt använda en miljöbil. Inom verksamheten Navet, för brukare med missbruks- och beroendeproblematik, bedrivs också produktion med hjälp av recycling-tanken.

Vad gäller de samhällsekonomiska värdena arbetar nämnden tillsammans med övriga kommunen för att främja stadsläkning och hitta åtgärder för att komma till rätta med utsatta bostadsområden. En analys kring detta visade var behovet var som störst och under 2016 kommer fältande socialsekreterare att börja arbeta förebyggande för barn och unga i Lagersberg. Förutsatt att insatsen visar goda resultat finns tankar om att införa detta arbetssätt även i andra utsatta bostadsområden.

Fokus för socialnämndens verksamheter är att bidra till att brukare kan minska sina stöd- och vårdbehov samt bli mer självständiga. Inom processen vård till barn och unga fokuseras mycket av insatserna på att få till en fungerande skolgång som anses vara en stor friskfaktor samt på att förebygga förekomst av negativa beteenden såsom missbruk eller kriminalitet. Tanken är att de unga ska bli självständiga, väletablerade och trygga vuxna som inte har ytterligare behov av kommunens insatser, såsom olika former av vård eller försörjningsstöd. Exempelvis får ungdomarna på kommunens HVB-hem hjälpa till med de dagliga sysslorna i hemmet samtidigt som de erbjuds läxläsningshjälp och språkstöd för att klara sin skolgång. Genom insatser för att öka självständigheten bidrar nämnden på så vis till de samhällsekonomiska värdena.

Styrkort

Styrkort är en del av styrsystemet och en metodik för att följa upp, kommunicera och löpande styra verksamhet mot uppsatta mål och resultat. Ett styrkort kan enklast sammanfattas som ett koncentrat av det som är viktigast för att uppnå förbättringsmålen och säkra och förbättra kvalitetsnivåer.

 Hållbar utveckling – Utåt	Styrtal
Tillgodose behovet av vård och sociala tjänster	
Antal vårddygn på familjehem, flickor och pojkar	103 846
Antal vårddygn på institution, flickor och pojkar	13 988
Antal anmälningar (17 år och yngre) flickor och pojkar	2 733
Antal vårddygn på familjehem, kvinnor och män	5 469
Antal vårddygn på institution, kvinnor och män	10 614
Antal anmälningar (18 år och äldre), kvinnor och män	716

 Effektiv organisation – Inåt	Styrtal
Processkvalitet	
Antal idéer/förbättringsförslag	-
Andel gröna inköp, %	9 %
Andel gröna inköp livsmedel, %	59,3 %
Medarbetare	
Frisknärvaro	92,9 %
Total sjukfrånvaro	7,1 %
Kort sjukfrånvaro	2,5 %
Ekonomi	
Avvikelse mot budget ackumulerat, mnkr	-31,3
Prognosticerat resultat, mnkr	-41,0

* För dessa nyckeltal mäts bara utfall. Inget styrtal anges.

Verksamhetsprocesser

Färg- och tecken förklaring

	Åtaganden Där något ska göras/ Där en nivå ska uppnås	Processmål och verksamhetsprocess	
		Måluppfyllelse	Trendpil
–	Ej påbörjat/ Ännu inget resultat		
■	Försenat/ Oförändrat eller sämre värde/resultat	■ Sämre än målet	↘ Sämre
◆	Pågår/ Förbättring, men ej uppnådd nivå	◆ Nära målet	→ Oförändrat
●	Klart, avslutat/ Nått åtagande nivå	● Bättre än målet	↗ Bättre

Socialnämnden ansvarar för verksamheter inom ett antal verksamhets- och stödprocesser. Nedan följer en beskrivning av hur det har gått inom verksamhetsprocesserna, och pilarna beskriver om resultatet är förbättrat, oförändrat eller sämre jämfört med föregående år.

Verksamhetsprocesser	
	Ge stöd och vård till barn och unga
	Ge stöd och vård till vuxna
	Processkvalitet
	Medarbetare
	Ekonomi

Hållbar utveckling

Hållbar utveckling visar utåtriktat vad kommunkoncernen ska åstadkomma för invånare, brukare och kunder.

Strategiska mål 2012-2015

Nämndens bidrag till målen i strategisk inriktning 2012-2015

Inför år 2015 delades den tidigare arbetsmarknads- och familjenämnden upp i två nya nämnder - arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden och socialnämnden. Anledningen till delningen var att det skulle bli en mer fokuserad nämnd med ett mindre, mer sammanhängande ansvarsområde. Vid halvårsskiftet 2015 delades även arbetsmarknads- och familjeförvaltningen upp och socialförvaltningen skapades. Detta medför att 2015 är det första verksamhetsåret för socialnämnden varför inga jämförelser med tidigare år kan göras.

Socialnämnden är inte ansvarig för några indikatorer gällande målen i strategisk inriktning. Arbetet inom nämnden bidrar dock till samtliga fyra strategiska mål och på så vis till att visionen efterlevs. Nämnden har många insatser, alla med ett fokus på socialt arbete, som fokuserar på att stödja flickor och pojkar, kvinnor och män.

En attraktiv stad

För att bidra till en attraktiv stad för människor att växa upp, leva, verka och åldras i arbetar socialnämnden med en rad olika insatser. Medborgarundersökningen visar att kommunen ligger under genomsnittet på nöjd-region-index vilket är ett värde på hur medborgarna bedömer sin kommun som en plats att bo och leva på. För att öka dessa värden arbetar socialnämnden bland annat med trygghets- och bostadslöshetsfrågorna. Trygghet var det värde som var lägst för Eskilstuna i undersökningen och där det var störst skillnad gentemot riksgenomsnittet. Genom ett flertal olika stödinsatser arbetar nämnden för att minska missbruk och bostadslöshet i kommunen. Bland annat startade Beroendecentrum ung tillsammans med Landstinget under 2013, för personer under 18 år med missbruksproblematik, som ett komplement till Beroendecentrum för vuxna. Gällande bostadslöshetssituationen har det under 2015 skapats en ny resursenhet för vuxen och boende med fokus på fasta boendelösningar.

Under sommaren bedriver nämnden koloniverksamhet för flickor och pojkar i olika åldrar. Vid 2015 års uppföljning av koloniverksamheten visade barnen på stor nöjdhet gällande vistelse och bemötande. Under sommaren, då svenska kyrkan stänger sitt

härbärke, håller nämnden också ett sommarhärbärke öppet dit hemlösa personer utan egen bostad kan komma och få tak över huvudet.

Genom olika former av stödinsatser, som enligt uppföljning tillhandahåller ett tillgängligt stöd med ett gott bemötande, och samverkan inom kommunen och gentemot externa aktörer bidrar nämnden till att skapa en attraktiv stad att bo och leva i.

Höjd utbildningsnivå

Socialnämndens fokus är inte att höja utbildningsnivån men bidrar ändå till detta mål genom ett antal samarbeten. Nämnden samverkar med skolan genom en tjänst som familjebehandlare på Rekarneskolan med fokus på en fungerande skolgång samt genom stöd i basklass och Röda villan för elever med olika problematik som försvårar skolgången. Fokus är att hitta möjligheter till en fungerande skolgång utifrån sina egna förutsättningar. Genom hela utrednings- och resursarbetet inom nämnden finns skolgången med som en röd tråd för att flickor och pojkar ska höja sin utbildningsnivå. Skolgång anses vara en stark friskfaktor och nyckel till att lära sig språket för ensamkommande barn varför mycket fokus läggs på detta. Det görs kontinuerliga uppföljningar av skolgång hos ensamkommande barn och stöd ges i läxläsning flera gånger per vecka.

Under 2015 har en analys gjorts för att se vilka behov av förebyggande verksamhet gällande barn och unga som behövs. 2016 kommer således ett antal fältande socialsekreterare att inleda sitt arbete med att förebygga missbruk, kriminalitet och andra självdestruktiva beteenden. Samverkan kommer i detta att ske med skolan för att stärka positiva beteenden såsom skolgång. För att främja skolgång eller sysselsättning arbetar nämnden också med Fristadshus för unga som varken arbetar eller studerar. Arbetet baseras på tjänstedesign och styrs av de ungas behov. Fristadshus har under året fått ut 24 ungdomar i någon form av sysselsättning.

Genom ovanstående har socialnämnden under året arbetat för att höja utbildningsnivån i kommunen.

Ekologisk uthållighet

Socialnämnden bidrar till ekologisk uthållighet genom ett antal varierande åtgärder. För att höja medarbetarnas kunskapsnivå har, vid årsskiftet, 50 procent av nämndens medarbetare gått utbildningen Uppdrag Miljösmart. För invånarnas del har, under året, information kring miljö erbjudits till ensamkommande barn.

För att leva klimatsmart i vardagen och se till att verksamheterna i den egna organisationen minskar miljöpåverkan på orten fokuseras det på att följa avtal och öka andelen gröna inköp. Åtgärder har vidtagits för att minska pappersanvändningen och samtliga verksamheter källsorterar. Nämnden återanvänder möbler och använder effektiva transporter antingen genom miljöbil eller genom att använda andra transportsätt.

Mer specifikt så bedriver verksamheterna samlade under Navet, för brukare med missbruks- och beroendeproblematik, en produktion av diverse saker där recycling-tanken står i fokus. På de olika HVB-boendena som nämnden driver läggs energi på att tillse att det görs ekologiska inköp av mat. Nämnden har genom beskrivna insatser ett fokus på miljö och ekologisk uthållighet i sina verksamheter.

Fler jobb

Att medverka till fler jobb är inte socialnämndens huvuduppgift men genom arbetet görs ändå ett bidrag till det strategiska målet. Den delning av arbetsmarknads- och

familjförvaltningen som genomfördes vid halvårsskiftet 2015 innebar att det bildades fler jobb. Under 2015 har dessutom ett ökat antal ensamkommande barn kommit till Sverige och Eskilstuna vilket har medfört att nämnden fått nyanställa mycket personal. Under hösten 2015 har ett flertal HVB-boenden för ensamkommande barn öppnats och den första december startades ett eget arbetsområde för ensamkommande barn med tre resursenheter och en utredningsenhet. Inom detta nya område har många arbetstillfällen skapats och prognosen är att situationen kommer kvarstå under 2016 då fler HVB-boenden med personal planeras.

Fristadshus, som tidigare beskrivits under höjd utbildningsnivå, är en aktiv insats i samverkan med speciellt Arbetsförmedlingen som fokuserar på att matcha ut unga personer i utbildning eller arbete. Nämnden tillhandahåller också platser för trainee vilket har visat på gott resultat där flera gått vidare till arbete efter traineeplaceringens avslut.

Att värna demokrati

Processen med syfte att värna demokratin ger eskilstunaborna och deras valda representanter information, insyn och möjlighet att bestämma över kommunens gemensamma angelägenheter. Öppenhet och kontroll stärks genom kommunikation och inslag av direktdemokrati och medborgardialog. Den kommunala organisationen ska vara tillgänglig för invånarna och ge förtroendevalda förutsättningar att fullgöra sitt uppdrag.

Skapa möjligheter till insyn, dialog och inflytande

Socialnämnden skapar möjligheter till insyn, dialog och inflytande genom att samla in synpunkter, dela ut NKI-enkäter och genomföra riktade insatser för att få in brukares tankar, exempelvis genom tjänstedesign och metoden Förändra radikalt. Under 2015 har 23 synpunkter inkommit gällande socialnämndens verksamheter, enligt tabell nedan.

Synpunkter	2014*	2015
Antal inkomna synpunkter totalt	52	23
Antal från kvinnor	31	12
Antal från män	12	7
Antal där kön ej framgår	9	4
Antal med kontaktuppgifter som gjort synpunkten möjlig att besvara	31	12
Antal besvarade inom 10 dagar	19	5

* Siffrorna för 2014 gäller dåvarande arbetsmarknads- och familjenämnden varför de inte är jämförbara.

Av de 23 synpunkter som kommit in är elva positiva och flertalet av dem handlar om att man är nöjd med den insats och det bemötande man fått. Elva synpunkter innebär kritik i någon form och det vanligaste är att det handlar om bemötande eller brister i tillgänglighet. Jämfört med 2014 är det ungefär samma områden som synpunkterna berör. En skillnad är att det är större andel positiva synpunkter under 2015 än året innan.

I den kommunövergripande servicemätningen via telefon och e-post som genomfördes under 2015 har nämndens verksamheter inom individ- och familjeomsorgen slagits

ihop med ekonomiskt bistånd. Detta medför att resultatet, för socialnämnden, blir missvisande. Det gemensamma resultatet visar dock att intervjuaren har nått rätt handläggare och fått svar på frågan i 42 procent av fallen i likhet med 2014 års resultat. Intervjuaren graderar bemötandet som gott i 100 procent av samtalen vilket visar på en stor förbättring jämfört med 2014 års 63 procent. Andelen besvarad e-post inom två dagar var 75 procent vilket är en liten försämring från 2014 års 80 procent. Den genomsnittliga svarstiden var 10 timmar och det saknas fullständiga avsändaruppgifter i 30 procent av e-postsvaren.

Att tillgodose behovet av utbildning

Processen ger eskilstunaborna goda kunskaper och bra förutsättningar för att lyckas väl i arbetslivet. Skolan ska stimulera alla elever till fortsatta studier och yrkesutbildning. Dessutom medverkar processen till att barn, elever och studerande utvecklas till kloka, engagerade och demokratiska medborgare genom samverkan mellan skola, föräldrar och samhälle.

Utveckla lärande, omsorg, normer och värden i gymnasieskola

Nämndens åtagande	
	<p>Fler ska fullfölja gymnasiet. En strategi ska tas fram med åtgärdsprogram för att följa upp och stimulera alla flickor och pojkar som riskerar att inte fullfölja gymnasiet. (BUN, AVN, KFN, SN, VON)</p> <p><i>Nämnden åtar sig att under 2015 delta i projektet Fristadshus genom att utveckla projektet i samverkan med arbetsmarknad- och vuxenutbildningsnämnden och gymnasienämnden.</i></p>
	<p>Klart. Barn- och utbildningsnämnden samordnar åtagandet. Barn- och utbildningsnämnden tog under våren över det kommunala aktivitetsansvaret (KAA) vilket har fungerat som deras strategi under 2015. KAA ansvarar för uppföljning av de unga som inte påbörjar och de som hoppar av gymnasiet. Socialnämnden bidrar till åtagandet genom arbetet med Fristadshus som fungerar som ett paraply för ett antal insatser inom vilka KAA ingår.</p> <p><i>Nämnden bidrar också genom en, med barn och utbildningsnämnden, samfinansierad tjänst som familjebehandlare med särskilt uppdrag på Rekarnegymnasiet. Samverkan med Rekarnegymnasiet ska leda till att fler elever som behöver stöd ska få det tidigt samt att dessa ungdomar ges möjlighet att få en fungerande skolgång eller en fungerande sysselsättning i eller utanför skolan. Samverkan med barn- och utbildningsnämnden sker också genom basklass för de elever som har problembeteenden såsom kriminalitet och missbruk samt genom Röda villan för de elever som har en mer introvert problematik.</i></p> <p><i>För de ensamkommande barn som nämnden ansvarar för vidtas också en del åtgärder för att de ska fullfölja gymnasiet. Skolan anses för de ensamkommande barnen till stor del vara en viktig friskfaktor och nyckel till att lära sig språket. Efter varje avslutad termin följs därför skolgången upp genom enkäter till ungdomarna. Enkäten utvecklades under våren 2015 efter att ett antal brukaresor med ensamkommande barn gjorts gällande just skolgången. Frågorna i enkäten behandlar både saker som om eleven trivs i skolan och har kompisar samt om de har mål och upplever sig ha utvecklats i skolan. Den nya enkäten genomfördes för första gången i juni 2015 och antalet svarande var då endast 19 stycken av omkring 100 tillfrågade. De besvarade enkäterna visade dock på ett gott resultat men slutsatser för gruppen går inte att dra på grund av den låga svarsfrekvensen.</i></p> <p><i>För att stödja målgruppen ensamkommande barns skolgång finns ett 15-tal frivilligpedagoger som, några gånger per vecka, via Ungdomens hus, samverkar med HVB-boendena. Frivilligpedagogerna består till stor del av pensionerade lärare som hjälper barnen med läxläsning och övar svenska.</i></p>

Att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster

Processen ger det stöd den enskilde behöver för att utifrån sina egna förutsättningar och behov kunna leva ett så självständigt, aktivt och meningsfullt liv som möjligt. Processen syftar till varaktiga förbättringar med tillämpning av evidensbaserade metoder för behovsanpassad vård och omsorg.

Nämndens åtagande

- **Ett sammanhållet stöd och skydd för flickor och pojkar, kvinnor och män som har upplevt våld i nära relation (familjevåld) ska utvecklas. Nämnden ska under 2015 fastställa mål för arbetet med våldsutsatta och barn som bevittnat våld samt beskriva när och hur målen ska uppnås. (KS, SN, TSN)**

Pågår. För att få ett mer sammanhållet stöd och skydd för flickor och pojkar, kvinnor och män som har upplevt våld i nära relation beslutade nämnden inför år 2015 att sätta igång ett utvecklingsarbete för personer som upplevt våld i nära relation. Nämndens arbete behövde utvecklas i linje med de föreskrifter som Socialstyrelsens skärpt men också utifrån att bättre möta individers behov av stöd. Med SKL:s Förändra radikalt som metod har det skapats förutsättningar för brukaren att vara medskapare i verksamhetsutvecklingen som har pågått under hela 2015. Arbetet har bestått av åtta workshoppar med en grupp på cirka 20 medarbetare och fyra enhetschefer. Deltagarna delades in i arbetsgrupper med fokus på varsin målgrupp - barn som upplevt våld i familjen, vuxna som utsatts för våld i nära relation, vuxna som utövade våld i nära relation samt nämndens övergripande arbete med våld i nära relation. Arbetet har gått ut på att genom olika metoder, såsom brukarresor, professionella och brukares dagböcker samt omvärldsspaning, komma fram till vilka behov som förvaltningen har i sitt arbete med våld i nära relation. Utifrån dessa behov har det sedan idégenererats för att hitta olika former av lösningar på de upplevda behoven. De idéer som framkommit genom idégenereringarna har specificerats, skapats prototyp för och testats på berörd målgrupp. I samband med arbetet med Förändra radikalt har även samtliga enheter, i olika stor utsträckning, tagit upp arbetet med våld i nära relation för diskussion på sina APT.

Efter Förändra radikalts avslut i november 2015 har ett antal idéer valts ut som aktuella för implementering och/eller fortsatt testning vilka har förts vidare till den handlingsplan för våld i nära relation för socialförvaltningen som är påbörjad och planeras vara antagen i början av 2016. I handlingsplanen beskrivs förvaltningens mål för arbetet med våld i nära relation samt hur dessa, genom ett antal specificerade åtgärder, ska uppnås under perioden mellan 2016 och 2019.

Under 2015 har det skapats en ny gemensam organisation för arbetet med våld i nära relation genom att slå ihop styr- respektive ledningsgrupper för STOPP-verksamheten och Barnahus. Syftet med detta var att få en bättre sammanhållning för området våld i nära relation samt ett bättre utnyttjande av resurser. I denna övergripande organisation sitter representanter internt från socialförvaltningen och Torshälla stads förvaltning samt externt från polisen, Åklagarkammaren, Frivården och Strängnäs kommun samt olika representanter för Landstinget vid behov. Gruppen har träffats två gånger under hösten 2015 och tagit fram en verksamhetsplan för det gemensamma arbetet med våld i nära relation.

För att stödet ska bli mer sammanhållet för de brukare som har barn som går på Se Oss-verksamheten så har parallellgrupper startats under 2015 där föräldrar och barn får parallellt stöd genom samverkan av personal. Under året har fyra föräldrar och fyra barn tagit del av denna nya stödmöjlighet.

- ◆ **Insatser som erbjuds flickor och pojkar, kvinnor och män ska leda till en påvisbar förbättring i hens livssituation. Under 2015 ska en genomlysning av insatserna på hemmaplan genomföras i syfte att utvärdera och utveckla hemmaplansvärden för att möta brukarnas behov.**

Förbättring. Det har inte gjorts någon genomlysning av insatserna på hemmaplan under året. Anledningar till detta är den omstrukturering som har skett med nya processägare för både barn och unga och för vuxna samt av förvaltningens kvalitetssäkring tillsammans med det fokus på ensamkommande barn som uppkom under hösten.

Nämnden arbetar dock med olika typer av skattningar för att följa upp om det sker några förändringar i flickor och pojkar, kvinnor och mäns livssituation efter att de fått någon av nämndens insatser. Tillvägagångssättet är att inskattningar görs vid insatsens start och därefter görs utskattningar vid avslut av insats. Förändringen mellan inskattning och utskattning är det som visar förändring i livssituationen, något som också kan uttryckas som effekt av insatsen. För att kunna säga något om resultatet så måste antalet in- och utskattningar vara tillräckligt stort och förändringen mellan de två skattningsstillfällena vara statistiskt säkerställd. Nämnden har använt sig av flera olika skattningsmetoder. Mätinstrumenten bygger på standardiserade bedömningsmetoder i form av självvarsformulär som täcker sju livsområden; hälsa, utbildning, känslor- och beteendemässig utveckling, identitet, familje- och sociala relationer, socialt uppträdande samt att klara sig själv.

Resultaten för barn och unga bygger på skattningar som har gjorts inom biståndsinsatserna intensiv hemmabaserad familjebehandling (IHF), funktionell familjeterapi (FFT), Beroendecentrum ung, de olika serviceinsatserna för målgruppen samt av familjebehandlare och familjepedagoger. Skattningarna för barn och unga visar alla på en förbättring och alla resultat utom två är dessutom statistiskt säkerställda enligt tabell nedan.

Nämndens åtagande

Barn och unga	Värde inskattnig	Värde utskattnig	Antal parade skattningar*	Statistiskt säkerställd förbättring
CBCL	41,9	22,4	28	Ja
Familjeklimat Närhet	1,68	2,23	26	En förbättring, men ej statistiskt säkerställd
Familjeklimat Kaos	1,15	0,38	26	Ja
Livets stegen	4,9	7,5	12	Ja
Kasam 29	127,2	142,2	10	Ja
Kasam barn	48,7	52,7	3	Osäker förbättring, ej statistiskt säkerställd

* Motsvarar de skattningar där både in- och utskattningar har gjorts på samma barn/familj eller klient.

Resultatet för CBCL, som belyser barnets beteende inom områdena tillbakadragenhet, kroppsliga besvär, ångest och depression, umgängesproblem med jämnåriga, tankeproblem, svårigheter att fokusera, samt kriminellt och aggressivt beteende, visar på en positiv symptomskillnad mellan in- och utskattnig. Familjeklimatmätningarna beskriver stämningen och samspelet i familjen inom områdena närhet som ska öka respektive kaos som ska minska för att utvecklingen ska anses positiv. Livets stegen mäter barn och vuxnas nuvarande, framtida och tidigare livsförväntningar vilka förväntas öka från in- till utskattnig. Kasam finns i tre olika former - 29, 13 och barn - där 29 består av 29 frågor och vänder sig till vuxna svarande medan 13 är en förenklad variant för lite äldre barn och Kasam barn vänder sig till yngre barn. Kasam mäter en livshållning, känslan av sammanhang, som kan öka motståndskraften vid stress och därmed vara en hälsofrämjande egenskap. Samtliga Kasam ska öka sitt värde för att visa en positiv utveckling. Från och med 2016 kommer Kasam att användas som kravskattningar på tre resursenheter vilket kommer göra att det kommer att gå att följa Kasam för alla som besökt dessa enheter.

För vuxna kvinnor och män bygger resultaten på skattningar som har gjorts inom serviceinsatser och biståndsinsatser som nämnden erbjuder och både Kasam 29 och Livets stegen uppvisar statistiskt säkerställda förbättringar i livssituation. Sammantaget innebär det att känslan av sammanhang och livsförväntningar har förbättrats enligt tabellen nedan.

Vuxna	Värde inskattnig	Värde utskattnig	Antal parade skattningar*	Statistiskt säkerställd förbättring
Kasam 29	127	138,1	12	Ja
Livets stegen	4,2	7	12	Ja

* Motsvarar de skattningar där både in- och utskattningar har gjorts på samma barn/familj eller klient.

För vuxna används också, inom missbruksvården, Addiction Severity Index (ASI) som verktyg för att skatta förändringar i kvinnor och mäns livssituation inom olika livsområden, före respektive efter nämndens insatser. Även skattningsverktyget BoendeDok används för vuxna och görs på alla ärenden som blir beviljade boendestödsbeslut som inte är aktuella inom missbruk och beroende (där en ASI görs). BoendeDok är en standardiserad intervju som ger mer hjälp till utförarsidan att utreda vilket behov av stöd eller hjälp som föreligger, hur problembild ser ut samt vilken insats den boende behöver. Mallen innehåller frågeområden om den boendes sociala och ekonomiska situation (försörjning och sysselsättning), utbildning, familj/relationer, missbruk, kriminalitet samt fysisk och psykisk hälsa.

Vuxna	Antal inskattningar	Antal utskattningar
BoendeDok	12	0
ASI vuxna	64	29

BoendeDok används för boendestödsbeslut vilka kan vara mycket långa insatser. Detta medför att det är få ärenden och att det kan gå lång tid mellan in- och utskattnig. Under 2015 har tolv inskattningar gjorts men inga utskattningar varför inga parade skattningar finns eller något resultat kan redovisas. Funderingar finns på att börja med mellanskattningar för att kunna utläsa förändringar under pågående insats. För ASI vuxna är det ett större antal utskattningar som gjorts men antalet parade skattningar är

Nämndens åtagande

ändå för få för att något resultat ska kunna redovisas. Samma sak gäller för ensamkommande barn då det under året har gjorts ett antal inskattningar, enligt tabell nedan, men för få utskattningar för att kunna para dem.

Ensamkommande barn	Värde inskattning	Antal inskattningar
Kasam 13	66,4	27
Livets steg	5,1	28

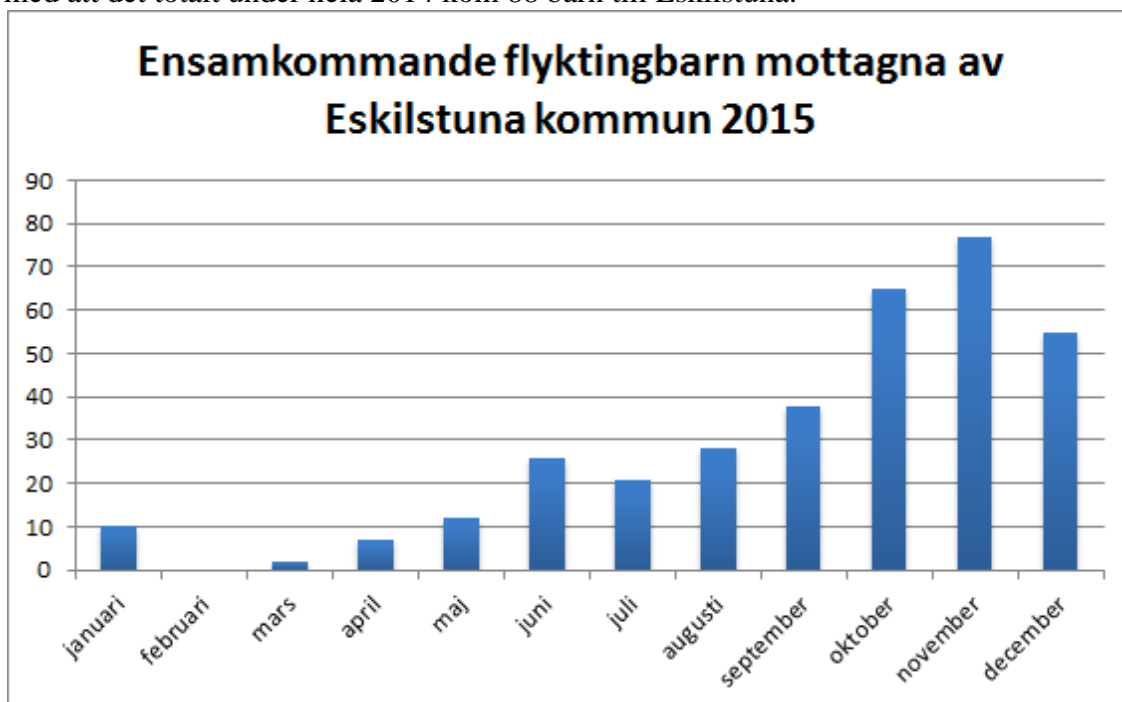
Förutom en redovisning av effekt och förändring i flickors och pojkars, kvinnors och mäns livssituation ger skattningsverktygen underlag för ett förbättrat behandlingsarbete med brukarna samt ger en bild över situationen i Eskilstuna.

◆ Ge stöd och vård till barn och unga

En stor del av socialnämndens verksamhet går ut på att ge stöd och vård till barn och unga.

Utvecklingen för ensamkommande barn

Under 2015 och speciellt under det andra halvåret så har det, med anledning av oron i omvärlden, skett en markant ökning av antalet ensamkommande barn som kommit till Eskilstuna. Under året har över 35 000 ensamkommande barn kommit till Sverige och av dessa har Eskilstuna mottagit 341 barn. Under det första halvåret var det 57 barn och under det andra halvåret var det 284 barn enligt diagram nedan. Detta kan jämföras med att det totalt under hela 2014 kom 88 barn till Eskilstuna.

För att tillgodose behovet av rättssäker myndighetsutövning och ett gott mottagande av det ökande antalet ensamkommande barn under året har utveckling och ett antal prioriteringar behövt göras. Fokus har legat på att ha ett rättssäkert mottagande av barnen vilket har medfört att löpande arbetsuppgifter såsom uppföljning av placerade barn och att hålla utredningstider har fått stå tillbaka. Det har varit prioriterat att hitta boenden till barnen och under året har totalt 375 barn placerats, främst på HVB, i familjehem eller i nätverkshem. Nätverkshem är ett boende där barnet har en relation till hemmet genom exempelvis släkt eller vänner till familjen. Fördelningen på de olika boendeformerna ser ut enligt nedan.

Placerade barn	Antal	Andel
Familjehem	104	27,8 %
Nätverkshem	107	28,5 %
Jourhem	10	2,7 %
Kommunens HVB-hem	137	36,5%
Externa HVB-hem inkl. SIS	17	4,5 %
Totalt	375	100 %

Tillsammans placeras drygt 56 procent av de ensamkommande barnen som kommer till Eskilstuna kommun i familjehem eller nätverkshem. För att detta ska vara möjligt har placeringar i nätverkshem gjorts utan en färdig utredning av hemmet eftersom det är en person från barnets nätverk som blir ansvarig. Dessa utredningar pågår dock och kommer att avslutas när så är möjligt. Genom att media har publicerat mycket information kring flyktingfrågan och ensamkommande barn så har många uppmärksammat behovet av familjehem och ett ökat intresse hos allmänheten har kunnat ses. Många ansökningar om att bli familjehem har inkommit vilka måste utredas innan barn kan placeras. Det har inneburit ett stort arbete med genomgång av intresseanmälningar och många har, efter utredning, visat sig vara olämpliga som familjehem. Den positiva utvecklingen att flera visar intresse för att ta hand om ensamkommande barn medför således en del merarbete för utredningspersonalen. Eftersom utvecklingen var mycket plötslig under hösten hann inte anställningar av ny personal göras i tid varför utredningsarbetet till stor del blev akutstyrt och personal fick lånas ut för att klara pressen. Varje vardag måste ett antal barn placeras och ibland har det varit upp till sju stycken på en dag. Beslut och besked om att ett barn kommer att placeras i Eskilstuna har kommit mellan 24 och 48 timmar innan placeringen ska verkställas varför det är mycket korta ställtider för att hitta plats till alla barn. För att klara av uppdraget har ett antal aktiviteter genomförts såsom att öppna en mottagningstelefon, införa dagliga placeringsmöten samt att ta hjälp av metodutvecklare och Viva-support för nyanställda. Det akuta arbetet har styrt med placeringar respektive omplaceringar i de fall då barn inte har haft det bra i boendet. Skyddsbedömningar har då gjorts omgående och åtgärder vidtagits för att säkra barnets välmående.

Fördelningen visar att den största enskilda andelen av de ensamkommande barnen placerats på HVB-hem vilket har medfört ett stort behov av HVB-platser. Under året har fem nya HVB-hem öppnats varav ett kallat Mellanbo med fokus på de ungdomar som är eller börjar närma sig 18 år och ska bli mer självständiga. Totalt antal boendeplatser på HVB i kommunen är vid årsskiftet 129 stycken och boendena har 71 personal anställda tillsammans med ett antal timvikarier. Kommunen har valt att ha de allra flesta HVB-platserna i egen regi eftersom det medför en större möjlighet att garantera en viss kvalitet i boendet för de ensamkommande barnen. Situationen på HVB-hemmen har dock ibland varit orolig och hot och liknande incidenter har förekommit. Detta, tillsammans med händelser och diskussioner med religiösa förtecken, har föranlett att en strategi för våldsbejakande extremism har tagits fram och en utbildning inom detta har genomförts. Den brand som skedde på det planerade flyktingboendet på Sågarsvedets sommarkollo i oktober, i samband med att många andra blivande asylboenden runt om i landet också brann, ledde också till att bevakningen kring HVB-boendena förstärktes.

Med anledning av den stora tillströmningen under året beslutades ett eget område skapas för nämndens arbete med ensamkommande barn. Totalt var det vid årsskiftet 412 pågående ärenden gällande ensamkommande barn medan Utredningsenheten barn

hade 530 ärenden och Utredningsenheten ungdom hade 450 ärenden i övrigt. Samtliga av de ensamkommande barnen har också någon form av placering vilket medförde att situationen för personal och chefer var ohållbar och en egen utredningsenhet var nödvändig. I och med den ökning av personal och HVB-hem som skedde parallellt ansågs det nödvändigt att bryta ut hela arbetet med ensamkommande barn till ett eget område. Det nya området startade sitt arbete den första december 2015 och består av en sammanhållen utredningsenhet och tre resursenheter för de olika HVB-hemmen. Arbetet inom det nya området har precis inletts och rekrytering av chefer pågår. Med anledning av utvecklingen, för att kunna planera för framtiden och komma igång med arbetet direkt tillsattes tillförordnade chefer inom området. En stor rekrytering av personal har pågått under hela perioden och mellan 70 och 80 personer har anställts tillsammans med cirka 35 timvikarier för att klara av den ökade arbetsbördan.

Arbetet under hösten har dock föranlett att kommunen gjort en Lex Sarah-anmälan till Inspektionen för vård och omsorg (IVO) gällande mottagandet av ensamkommande barn. Anledningen är, likväl som för ett 30-tal andra kommuner som också gjort anmälan, att kommunen inte anser sig ha haft förutsättningar att klara av att rättssäkra mottagandet av det höga antalet ensamkommande barn. Under årets sista månader har dock ett antal nya rutiner och dokument för arbetet med ensamkommande barn tagits fram och en risk- och konsekvensanalys genomförts för att komma till rätta med problematiken.

Sedan mitten av december har antalet ensamkommande barn kraftigt avtagit vilket följer den utveckling som brukar ses under vintermånaderna. Detta, tillsammans med det nybildade området för ensamkommande barn, ger medarbetarna en möjlighet att stabilisera arbetet. Migrationsverket har dock uppskattat att antalet ensamkommande barn kan bli något högre under 2016 än den utveckling som sågs under 2015 vilket också förbereds. Bland annat planeras ett flertal ytterligare HVB-hem öppna under 2016 och personal anställs kontinuerligt för att klara situationen.

Rekrytering av personal

Kommunen har under flera år upplevt en svårighet att rekrytera socionomer vilket under hösten, med det växande behovet av personal, har blivit ännu svårare. Det är främst tjänster som socialsekreterare och familjehemssekreterare som påverkas när konkurrensen med bland annat Migrationsverket och Arbetsförmedlingen gällande arbetskraften ökar. Många kommuner upplever detta problem med anledning av flyktingkrisen och socialsekreterare har under det senaste halvåret klättrat upp och är nu ett av de 20 största bristyrkena i landet. Inom kommunen är arbetsbelastningen i många fall hög samtidigt som ärendena är tunga och komplexa vilket medför att behovet av erfaren personal är stort. Exempelvis finns det ett antal ärenden med familjer med komplexa behov där mycket ekonomiska och tidsmässiga resurser läggs ned och där det också pågår ett arbete för att få till en bättre samverkan med landstinget. Bristen har medfört att det har tagit mycket tid och kraft att hitta personal för att kunna utöka utredningsdelen för de ensamkommande barnen och rekrytering kommer att fortsätta under 2016.

Öppna jämförelser

Socialstyrelsen genomför årliga enkätundersökningar av kommunernas arbete och under 2015 har, bland annat, resultatet för öppna jämförelser av social barn- och ungdomsvård presenterats. Resultatet visar att nämnden använt föräldrarnas uppfattning för att utveckla öppenvården men att brukarmedverkan saknas för utveckling av familjehem och HVB. Resultat från systematiska uppföljningar används för att utveckla

öppenvård och dygnsvård, något som endast dryga 20 procent i riket har gjort. Eskilstuna använder också i allt högre utsträckning standardiserade bedömningsinstrument och även i viss mån manualbaserad behandling. Generellt sett är den externa samordningen i form av aktuella, skriftliga och beslutade rutiner något bättre än den interna samordningen, med undantag av förskola och skola.

Nationellt har 70 procent av personalen som utreder barns behov av skydd, stöd, vård och behandling socionomutbildning och minst tre års erfarenhet av barnutredningar men variationen är stor. I Eskilstuna är andelen 62 procent, jämfört med 59 procent året innan. Det finns också en samlad plan och individuella kompetensutvecklingsplaner.

Socialstyrelsen har även jämfört utbildning för flickor och pojkar som varit placerade på HVB eller i familjehem under hela årskurs 9. 55 procent av dessa ungdomar har behörighet att söka till nationellt program i gymnasiet. För Eskilstuna är andelen 50 procent. Eskilstuna saknar uppgifter för ungdomar som föddes utomlands men nationellt är den andelen lägre, endast 39 procent. För landets alla grundskoleelever låg motsvarande siffra på 88 procent våren 2014. Andelen som genomfört gymnasiet och har grundläggande behörighet till högskola var i Sverige 28 procent och i Eskilstuna 25 procent. För utrikesfödda var andelen i Sverige 25 procent och även här saknar Eskilstuna uppgifter.

Granskningar, tillsyner och inspektioner

Granskningar, tillsyner och inspektioner är en viktig del i nämndens kvalitetsledningssystem och som underlag för ständiga förbättringar. Under året har myndighetsutövningen för barn och unga, samt HVB för ensamkommande barn och unga (Laurus och Pangea) varit föremål för tillsyn av Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Inspektion gällande HVB-boenden ska enligt IVO:s rutin göras två gånger per år och dessa fyra inspektioner har haft fokus på personalrutiner samt förändringar i verksamhet och uppföljning av tidigare brister. Justitieombudsmannen (JO) har också genomfört en inspektion under perioden och speciellt tittat på sätt att dokumentera för barn och unga. Inspektionerna har inneburit att viss kritik har riktats mot nämnden men också lett till en del positiv återkoppling. Gällande kritiken har nämnden svarat med åtgärder för att korrigera avvikelserna. Utöver dessa inspektioner har sju personliga klagomål skickats till IVO under året varav sex stycken gäller barn och unga. Ett personligt klagomål som skickas till IVO kan leda till att beslut om tillsyn tas. I tre av dessa ärenden har ingen kritik riktats mot nämnden medan det i två fall återkommit kritik från IVO där nämnden behövt svara upp med åtgärder. En inspektion, gällande vuxen och beroende, inväntar fortfarande svar från IVO och en inspektion gällande HVB genomförs till våren.

Processmål								
 Ökad självständighet, minskat stöd och vårdbehov. Mäts i kostnad/brukare (om inte möjligt kostnad/brukare och vård dygn)								
<i>Socialnämnden arbetar med en rad insatser för att minska stöd och vårdbehovet samt öka självständigheten hos barn och unga. För att tydliggöra vårdbehovet under året redovisas antalet vård dygn på institution och i familjehem samt på hemmaplan. Ensamkommande barn redovisas separat från och med 2014 varför 2013 års redovisning är gemensam för samtliga barn och unga.</i>								
Antal vård dygn på institution och i familjehem, januari-december 2015.								
	Utfall 2013*		Utfall 2014		Utfall 2015		Budget 2015**	
	inst.	f-hem	inst.	f-hem	inst.	f-hem	inst.	f-hem
Barn och unga, exkl. ensamkommande	11 370	69 346	12 734	60 828	10 930	60 084	8 900	50 000

Processmål							
barn							
– flickor	5 566	36 474	5 606	33 818	5 465	32 409	
– pojkar	5 804	32 872	7 128	27 010	5 465	27 675	
– varav i förstärkt familjehem				3 946		5 536	
Ensamkommande barn (0-20 år)			1 393	15 421	3 058	43 762	
– flickor			0	2 456	374	8 337	
– pojkar			1 393	12 965	2 684	35 425	
– varav i förstärkt familjehem				378		745	

*Inkluderar ensamkommande barn. **Den budget för ensamkommande barn som fanns för 2015 är mycket lågt satt då utvecklingen inte kunde förutses. Den redovisas därför inte eftersom det blir missvisande.

Antalet vård dygn för barn och unga exklusive ensamkommande barn i familjehem har legat på en relativt fast nivå sedan 2013. 2013 ser ut att innehålla fler vård dygn men då är även de ensamkommande barnen med i redovisningen och enligt uträkning är det troligt att de står för cirka 9 000 vård dygn vilket är skillnaden mot kommande år. Vad gäller fördelningen på kön syns en skillnad då flickor under alla tre åren stått för fler vård dygn än pojkarna. Flickorna står under 2015 för 54 procent av vård dygnen. Det går dock att se att antalet vård dygn för flickor har minskat medan det för pojkar har ökat sedan 2014. För de ensamkommande barnen i familjehem ses en tydlig ökning mellan 2014 och 2015 vilket beror på ökningen av nyanlända ensamkommande barn till Eskilstuna. Könsfördelningen är dock relativt jämn mellan åren, under 2014 var det 15 procent flickor medan det 2015 hade ökat till 19 procent.

Gällande barn och unga exklusive ensamkommande barn på institution har det minskat en del mellan 2014 och 2015. På Utredningsenheten för ungdom och familj har det minskat så mycket som 20 procent under det senaste året. Utvecklingen visar på en minskning för både flickor och pojkar även om den varit betydligt större för pojkar. Antalet vård dygn på institution har under 2015 varit lika många för flickor som för pojkar medan fördelningen under 2014 visade på 56 procent för pojkarna. En möjlig förklaring till detta är att färre flickor har erbjudits insatser under 2015. Med tanke på den kraftiga ökningen i mottagandet av ensamkommande barn under 2015 är det svårt att dra några slutsatser gällande utvecklingen men det är tydligt att betydligt fler pojkar än flickor bor på institution. Det är dock klart att de flesta av de ensamkommande barn som under 2015 har kommit till Eskilstuna har placerats i familjehem eller i nätverkshem som också är inkluderat i kategorin. Familjehem står för 81 procent av vård dygnen för ensamkommande barn under året.

Gällande externt boendestöd har barn och unga totalt under 2015 haft 5 726 vård dygn varav ensamkommande stått för 532 stycken. Detta är en kraftig ökning med 91 procent från de 2 995 vård dygn som redovisades för 2014. Under 2014 hade inga ensamkommande barn haft externt boendestöd.

Antal vård dygn på hemmaplan*, januari-december 2015.

	Utfall 2013**	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2015***
Barn och unga, exkl. ensamkommande barn (0-20 år)	89 491	73 812	69 062	
– flickor	47 497	36 093	31 409	
– pojkar	41 994	37 719	37 653	
Ensamkommande barn (0-20 år)		14 298	14 576	
– flickor		4 341	3 270	
– pojkar		9 957	11 306	

* Som hemmaplansresurser avses boendestöd och öppenvård (intern och extern utförare). **Inkluderar ensamkommande barn. ***Budget sätts inte för hemmaplansvård då det är väldigt komplext och inkluderar många olika insatser.

Processmål

Tabellen visar på en viss minskning av antalet vårddygn på hemmaplan för barn och unga exklusive ensamkommande barn mellan åren 2014 och 2015. Detta syns främst gällande flickor som har minskat med nio procent mellan åren. Detta innebär att det totala antalet vårddygn för flickor både på hemmaplan, på institution och i familjehem har minskat under 2015 vilket stämmer överens med den tidigare nämnda teorin om att flickor erbjudits färre insatser under året. Den stora minskning av antalet vårddygn som går att utläsa mellan 2013 och 2015 beror dels på att ensamkommande barn då var inkluderade i kategorin och dels på att arbetssättet med registrering av beslut skiljer sig åt mellan åren. Gällande ensamkommande barn ligger det totala antalet vårddygn på ungefär samma nivå som för 2014 men skillnaden mellan könen har ökat. Även här har flickornas andel minskat medan pojkarnas andel har ökat med nästan 14 procent.

 Brukarna är nöjda med pågående och genomförda insatser. (AMN, TSN)

Processmål för nämndens verksamhetsprocess SoL Barn och ungdom, Serviceinsatser Barn och ungdom

För att se om brukarna är nöjda med genomförda och pågående insatser används enkäter med NKI-mätning. Under året har ett antal enkäter genomförts och samtliga visar på goda resultat varför processmålet anses uppnått. Andelen nöjda definieras som den andel som anger svarsalternativen Instämmer helt och Instämmer till stor del på frågorna. Enligt Sveriges kommuner och landsting är ett NKI-resultat över 60 godkänt, över 70 bra och över 85 utmärkt.

Typ av verksamhet	NKI	Delaktighet	Bemötande	Tillgänglighet
Myndighetsutövning barn, unga och familj****	69 - K70/M66	64* - K74/M42,5	89 - K91/M85,5	84 - K87,5/M75
Insatser barn, unga och familj*****	87 - K89/M86	82** - K76,5/M74	94** - K79/M91	92 - K89/M92
– Intensiv hemmabaserad familjebehandling	85 - K83/M87	65* - K64,5/M68	86 - K86,5/M86	80,5 - K73/M89
– Familjeverkstan***	93 - K94/M-	97,5 - K82/M-	96 - K100/M-	98,5 - K98,5/M-
– Ledarskapsträning för tonårsföräldrar	86 - K84/M90	55,5* - K46,5/M65,5	89,5 - K86/M92	83 - K75,5/M88,5
– Familjecentralen stödsamtal***	90 - K94/M-	95 - K96,5/M-	100 - K100/M-	100 - K100/M-
– Beroendecentrum ung***	83,5 - K-/M-	87,5 - K-/M-	94 - K-/M-	97 - K-/M-
– Familjepedagog***	86 - K88/M-	77 - K82/M-	87 - K91/M-	87 - K91/M-
– Funktionell familjeterapi***	92,5 - K-/M-	90 - K-/M-	100 - K-/M-	100 - K-/M-
– Övriga insatser barn, unga och familj (Huven, Se oss vuxna, Se oss, Barn i föräldrars fokus, Kris- och korttidsinsats, Ungdomsprogram, Sociala insatser)	83 - K91/M81,5	87 - K87/M87,5	99 - K100/M96	-*****
Insatser ensamkommande barn***	87 - K-/M89	79 - K-/M86	93 - K-/M100	91 - K-/M98

K = Kvinna M = Man *En stor andel respondenter har angett att frågan/frågorna inte är relevanta/ingen åsikt **Totalvärdet stämmer inte överens med de könsuppdelade värdena. Detta beror dels på att vissa inte uppgett kön och därför inte finns representerade i de könsuppdelade siffrorna men också på att endast de enkäter där minst 10 stycken av något kön svarat finns med i sammanräkningen för könen medan samtliga enkäter finns med i totalandelen. ***För få manliga och/eller kvinnliga respondenter för att särredovisa på kön ****Besvarad av ställföreträdare *****Resultatet är inte viktat vilket medför att enkäter som är besvarade av få eller enstaka respondenter alternativt få pojkar eller flickor kan få ett oproportionerligt stort genomslag i totalresultatet för barn, unga och familj. *****Korrekt uppgift saknas.

Samtliga enkäter visar på ett NKI över 60 vilket är godkänt och den enda enkäten som ligger under 70

Processmål
<p>vilket anses vara bra är myndighetsenkäten. En möjlig förklaring till detta är att respondenterna svarat lågt på frågan om delaktighet eftersom de, enligt fritextkommentarer, inte ansåg det relevant. Här är också skillnaden mellan könen som störst då flickor svarat att de upplevt högre delaktighet än pojkar. Alla andra enkäter har ett NKI som ligger över eller i närheten av 85 vilket, enligt SKL, är nivån för ett utmärkt resultat. Enkäterna visar goda resultat för bemötande och tillgänglighet och i de allra flesta fall för delaktighet även om denna kategori genomgående är något lägre. Även ensamkommande barn har svarat något lägre på delaktighet men uppvisar ett genomgående gott resultat.</p>
<p> Rättssäker myndighetsutövning barn och unga - "index" för resultat drivande nyckeltal utarbetas. (AMN, VN)</p>
<p>Socialnämnden har under 2015 inte tagit fram något index för resultatdrivande nyckeltal men arbetar ständigt med rättssäker myndighetsutövning för barn och unga. Utredning av barn och unga ska ske skyndsamt inom 120 dagar och utredningstiderna har under året uppvisat en positiv trend och minskat vilket också gäller utredningar för ensamkommande barn. Detta är positivt eftersom möjligheten till tidiga insatser ökar med kortare utredningstider. Det är dock många fler utredningar som pågår vid årsskiftet med anledning av den stora ökningen av ensamkommande barn som sågs under hösten. I december var det totalt 1 141 pågående ärenden gällande barn och unga till skillnad mot 862 stycken i januari. Det har således skett en ökning av antalet pågående ärenden med drygt 25 procent under 2015. Många av rutinuppgifterna har blivit släpande i och med det ökade antalet utredningar och placeringsärenden. Exempelvis ska placerade barn och unga följas upp fyra gånger per år vilket inte har hunnits med men samtliga i uppföljningsurvalet har fått minst ett besök under året.</p>
<p> Ökad självständighet, minskat stöd och vårdbehov Processmål för nämndens verksamhetsprocess SoL Barn och ungdom</p>
<p>För att öka självständigheten hos barn och unga så erbjuder nämnden en rad insatser för målgruppen. De 17-åringar som avslutar en familjehemsplacering får i stor utsträckning en plan för självständigt liv och hjälp på vägen dit. I gruppen ensamkommande barn får samtliga en plan för självständigt liv, även de som bor på HVB, då medel måste återsökas i och med att de fyller 18 år. Flera ytterligare insatser ges till ensamkommande barn för att de ska kunna leva ett självständigt liv utan behov av stöd och vård. Exempelvis erbjuds olika föreläsningar med teman i samverkan med aktörer såsom polis, Ung Fritid och budgetrådgivning.</p> <p>För att öka självständigheten arbetar nämnden också med Fristadshus för unga som varken studerar eller arbetar. Under året har Fristadshus utvecklats genom tjänstedesign för att få fram brukarnas behov och drygt hälften av de 46 ungdomar som fått stöd har gått ut i någon form av sysselsättning eller, vid behov, fått kontakt med annan myndighet. Nämnden arbetar också med insatser för att stödja ungdomar att fullfölja gymnasiet och förebyggande arbete planeras starta i februari 2016.</p> <p>För att mäta om de bistånds- och serviceinsatser som socialnämnden erbjuder barn och unga visar en förbättring så används skattningar. Genom ett antal olika metoder får den unge skatta sitt mående och sin livssituation enligt ett antal variabler vid start och avslut av en insats. Skillnader mellan dessa skattningar hjälper sedan personalen att se om en förbättring i livssituationen har skett genom insatsen. Samtliga skattningar för barn och unga uppvisar positiva resultat. Genom alla de olika insatser som beskrivs bidrar socialnämnden till att minska stöd- och vårdbehov samt till att öka självständigheten hos barn, unga och familj.</p>

Nämndens åtagande
<p> Samtliga biståndsinsatser som rör barn och unga, flickor och pojkar i förskole- och skolålder ska fokusera på att understödja en fungerande skolgång. De mest utsatta barnen ska ges förutsättningar att fullfölja sin skolgång. (SN, TSN)</p>
<p>Pågår. Skolgång anses vara en mycket viktig fråga för barns välmående i förskole- och skolåldern varför planen är att detta ska hållas aktuellt hela vägen från utredning till insats. Under året har en uppföljning av hur skolgång inkluderas i utredning och insats för flickor och pojkar genomförts. 64 slumpvis utvalda ärenden (32 flickor och 32 pojkar) har granskats utifrån mål för utbildning i vårdplaner och beskrivning av hur målen ska uppnås i genomförandeplaner. Vårdplaner, där socialsekreterare formulerar mål för insats, fanns i 46 av 64 ärenden och genomförandeplaner, som respektive insatssamordnare tar fram för uppfyllande av målen, fanns i 26 av 64 ärenden. Generellt i de ärenden där det finns vårdplan och/eller genomförandeplan har hänsyn tagits till hur skolgången ska stödjas. I de flesta genomförandeplaner är det väl beskrivet vilka aktiviteter som ska göras kopplade till barnets skolgång. Hur skolgång och aktiviteter kopplade till skolgång beaktats är lika mellan flickor och pojkar men skiljer sig åt mellan typer av insatser. Vanligast är att skolgång har beaktats i ärenden med beslut om placering. För ärenden med beslut om insats i någon form av kontaktuppdrag är det däremot ovanligt att skolgång har nämnts i vårdplan och/eller genomförandeplan. Anledningen till detta är att, även om kommunen har ambitionen att alla ska ha en genomförandeplan, så är det bara obligatoriskt enligt lagstiftningen vid någon form av placering. Vid kontaktuppdrag arbetas det många gånger</p>

Nämndens åtagande

uppdragsstyrt med en form av aktivitetsplan istället för en genomförandeplan. Enheterna kommer att arbeta vidare med resultaten från uppföljningen under 2016.

I nämndens resursheter är flickors och pojkars skolgång med i alla samtal med barn, vuxna, skolpersonal och personal i andra myndigheter. Information om de olika bistånds- och serviceinsatser som nämnden erbjuder ges också till skolorna vid informationsträffar och på föräldramöten. Det är integrerat hos personalen att det är viktigt att hålla kontakt med skolan som är ett fokus i behandlingsarbetet hos de flesta biståndsinsatser som nämnden erbjuder.

Nämnden har under året deltagit i ett projekt med barn- och utbildningsnämnden för att understödja en fungerande skolgång för de barn och unga som är placerade på särskilda ungdomshem. Arbetet har skett enligt Statens Institutionsstyrelses (SiS) samverkansmodell för placerade barn - SiSam - vilken innebär att en överenskommelse om elevens skolgång görs mellan kommunen och SiS. Målen med modellen är obruten skolgång för unga som är föremål för samhällsvård och utvecklande av en god skolförankring hos målgruppen. Projektet är nu avslutat och implementerat vilket innebär att socialnämndens del är slutförd men kontaktpersoner på skolorna har skapats för ett bättre nätverk och en processkarta för institutionsplacerade barns skolgång har tagits fram.

Nämnden har en skolsamordnare med fokus på flickor och pojkar som är placerade i familjehem. Skolsamordnaren stöttar familjehemsföräldrarna i skolfrågor och är med och säkerställer att de som är i behov av en åtgärdsplan på skolan verkligen får en. Skolsamordnaren är även med och stöttar de skolor som har familjehemsplacerade barn i sin verksamhet. Nämnden har också en skolsamordnare med fokus på att stötta ensamkommande barn i sin skolgång. Denna skolsamordnare fungerar även som boendestöd och handledare och har som uppdrag att samordna och följa upp arbetet med skolan, rekrytera frivilligpedagoger och anordna sommarskola till de ensamkommande barnen.

 Ett åtgärdsprogram för att följa upp och stimulera de kvinnor och män 20 till 25 år som inte arbetar eller utbildar sig, ska tas fram. (AVN, SN, TSN, VON)

Klart. Arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden samordnar åtagandet. Under hösten 2015 har arbetsmarknads- och vuxenutbildningsnämnden arbetat fram en överenskommelse med Arbetsförmedlingen genom Delegationen för unga till arbete (DUA). Denna överenskommelse innehåller en handlingsplan som har ersatt det planerade åtgärdsprogrammet. De planerade insatserna är i startgroparna och socialnämnden samverkar genom Fristadshus som från och med 2016 utökar sin målgrupp till att inkludera kvinnor och män mellan 20 och 25 år.

 Samtliga utredningar gällande flickor och pojkar, kvinnor och män ska ske inom givna tidsramar

Förbättrat resultat. Att hålla givna tidsramar för utredningar inom socialtjänst är en central faktor för rättsäkerheten. Den genomsnittliga utredningstiden för flickor och pojkar visar en positiv trend och minskar. Fram till och med april var den genomsnittliga utredningstiden över den senaste 12-månadersperioden över 120 dagar medan den sedan dess varierat i spannet mellan 100 och 120 dagar för att avsluta året med ett medel på 96,5 dagar i december. Andelen pågående utredningar som inte överstigit 120 dagar har ökat markant under året från 29 procent i januari till 91 procent i december.

Vad gäller utredningar för ensamkommande barn och unga så är trenden densamma. Utredningstiderna var mycket långa under våren med en topp i mars med ett medelvärde på 210 dagar men har sedan minskat kontinuerligt fram till att medelvärdet hamnade under 120 dagar i oktober och har därefter fortsatt sjunka för att i december vara 76,3 dagar. Med anledning av att antalet ensamkommande barn har ökat enormt mycket under 2015 så är det många utredningar som är pågående. I december var det 302 utredningar som pågick varav 75 stycken hade passerat gränsen på 120 dagar. Detta kan jämföras med årets första sex månader då antalet pågående utredningar totalt var omkring 50 stycken. En åtgärd med tanke på den stora ökningen är rekrytering av ytterligare personal som har gjorts och görs kontinuerligt samt skapandet av ett eget område för ensamkommande barn. Det har också prioriterats att säkerställa omhändertagandet av flickor och pojkar med placering i familjehem eller på HVB och att sedan fokusera på utredningsarbetet varför det riskerar att bli släpande tidsmässigt vid högt antal nyanlända ensamkommande barn. Detta har också medfört att andelen övervägningar och omprövningar gällande ensamkommande barn som skett inom uppsatt tidsgräns endast varit elva procent.

För vuxna finns det ingen lagstadgad gräns för hur lång tid en utredning får pågå utan endast en uppmaning att utredning ska göras skyndsamt. Den genomsnittliga utredningstiden har under året varierat mellan 35,4 dagar i januari och 61,5 dagar i september. Antalet pågående vuxenutredningar har minskat något mellan januari (217 stycken) och december (151 stycken) med en dipp i augusti (116 stycken). Antalet pågående LVM-utredningar har legat relativt jämnt under året på mellan 23 och 35 stycken per månad.

Vad gäller förhandsbedömningar så har 86,5 procent av dessa under 2015 gjorts inom tidsramen på 14

Nämndens åtagande

dagar. En positiv trend kan ses över året då andelen vid årets start låg på 75 procent medan den vid årets slut låg på 95 procent, Uppföljningen har dock inte kontrollerat anledningar till att utredningarna i förekommande fall tagit längre tid än 14 dagar. Det går att se en positiv trend i medel för antal dagar en förhandsutredning tar då det i januari var elva dagar medan det i december hade gått ner till fem dagar.

■ Nämnden ska fyra gånger om året, i enlighet med Socialstyrelsens föreskrifter, följa upp alla placeringar av flickor och pojkar i familjehem, jourhem eller hem för vård eller boende. Det ska tydligt framgå i dokumentation att barnet varit aktivt i uppföljningen.

Försämrat resultat. *En uppföljning av antalet kontakter mellan socialsekreterare och placerade barn och unga under det senaste placeringsåret genomfördes hösten 2015. Uppföljningen genomfördes med ett stickprov på 30 ärenden där samtliga barn och unga i uppföljningen var högst 18 år och hade en placering som pågick sedan minst ett år tillbaka. Resultatet visar att socialtjänsten under det senaste placeringsåret varit i kontakt fyra gånger eller mer med tolv av 30 barn och unga (40 procent). Det är ett något sämre resultat än 2014 (50 procent). Gällande könsfördelningen så hade 44 procent av pojkarna och 33 procent av flickorna i urvalet haft minst fyra kontakter med socialtjänsten under det senaste placeringsåret. För barn tolv år eller yngre hade endast fyra av 13 barn (31 procent) haft fyra kontakter eller fler med socialtjänsten vilket stämmer överens med 2014 års resultat. Samtliga kontakter var personliga möten med barnet ensamt eller tillsammans med annan person. För barn mellan 13 och 18 år hade åtta av 17 barn (47 procent) haft fyra kontakter eller fler (2014 var det 65 procent). Kontakterna hade här, förutom personliga möten, också bestått av sms- eller telefonkontakt. Samtliga barn i stickprovet har haft minst en dokumenterad kontakt under det senaste placeringsåret vilket är en förbättring från tidigare år.*

Anledningen att placerade pojkar och flickor har följts upp i så liten utsträckning under året är till stor del det stora antalet ensamkommande barn. Upp till 25 barn per vecka har kommit till Eskilstuna och ska då erbjudas placering inom 48 timmar. Detta har lett till att prioriteringen har varit på att göra skyddsbedömningar samt på att placera och omplacera barn. Med en stor personalbrist har arbetet varit akutstyrt och de löpande uppgifterna såsom uppföljning av placerade flickor och pojkar har fått stå tillbaka. De placerade barn som har en fungerande vård och en aktiv god man har inte prioriterats även om hantering har skett vid behov. De enda placeringar som alltid följs upp enligt plan är de tvingande placeringar som gjorts med stöd i lagen med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU).

Det kan dock konstateras att även tidigare år har antalet uppföljningar inte levt upp till den uppsatta nivån vilket ledde till en insats med barnföljare. Utredningsenheten för barn och familj har sedan i januari 2015 testat ett nytt arbetssätt med ett antal handläggare som har fungerat som barnföljare. Barnföljarna har haft ett särskilt ansvar för placerade barn och i uppdraget har det ingått att ha fokus på att vårdplaner och genomförandeplaner upprättas korrekt, att alla aspekter är beskrivna och att de följs upp. Arbetssättet har fungerat bra och planeras under 2016 att införas även på utredningsenheten för ungdom och familj.

Det skulle kommit en uppdatering av BBIC-systemet under slutet av 2015 men denna planeras nu till mars 2016. I och med denna uppdatering kommer handläggaren att uppmärksammas på uppföljning av placeringar. Dessutom kommer det bli synligt på ett annat sätt i den statistik som kan hämtas ur VIVA-systemet vilket kommer förenkla hanteringen.

◆ Samtliga genomförandeplaner för 17-åriga flickor och pojkar ska innehålla plan för självständigt liv efter avslutad familjehemsplacering för att skapa förutsättningar för ett självständigt liv.

Pågår. *Åtagandet syftar till att förbättra förberedelsearbetet inför avslut av familjehemsvård och för att säkerställa att planen finns i varje aktuellt ärende ska gällande BBIC-dokument användas. Ingen uppföljning av andelen aktuella ärenden som har en plan för självständigt liv har gjorts under året men det har arbetats med att skapa så standardiserade dokument som möjligt i BBIC med syftet att ifyllandet inte ska vara så tidskrävande för ansvarig socialsekreterare. Socialstyrelsen har lanserat ett nytt BBIC-material (Barns behov i centrum) med samlingsnamnet På väg som kan användas inför att en ung person ska flytta ut från familjehem eller HVB. Materialet har använts som stöd vid samtal med ungdomar som ska fylla 18 år. Detta har dock inte gjorts med systematik då samtligt utredningsarbete, under hösten, blivit mer akutstyrt utifrån rådande situation med det ökade antalet ensamkommande.*

För ensamkommande barn görs det dock alltid uppföljningar inför att den unge ska fylla 18 år eftersom det då måste göras en återsökning av medel för fortsatt vård. Justitieombudsmannen (JO) tittade i mars på samtycke för fortsatt placering efter 18 års ålder och kunde konstatera att nämnden aldrig missade detta när det gällde ärenden med ensamkommande barn. Dels tvingas socialsekreteraren att genomföra en uppföljning med tanke på återsökningskravet men sen innebär det också ofta en överflyttning till Mellanbo för de ensamkommande 17-åringar som bor på HVB. Mellanbo är ett boende med mindre personal för de ensamkommande barn som är eller närmar sig 18 år och ska bli mer självständiga. Efter Mellanbo får den unge ett kommunkontrakt som de sedan förväntas ta över ansvaret för när de kan skrivas ut. Genom hela denna process arbetas det också mycket med självständighet i olika former för de ensamkommande barnen.

Nämndens åtagande

- **Nämnden ska genomföra aktiviteter enligt kommunens framtagna handlingsplan för att stärka det förebyggande arbetet med barn och unga.**

Klart. Många av aktiviteterna i handlingsplanen ligger på en kommunövergripande nivå. Nämnden har dock genomfört ett antal aktiviteter under året. En styrgrupp under ledning av kommunledningskontoret bildades och hade under våren två möten i vilka nämnden deltog enligt plan. Nämnden har inte tagit del av någon kommunövergripande modell för samordnade individuella planer (SIP) under året men har genomfört ett eget utvecklingsarbete. SIP används främst i samverkan med landstinget men har nu utvecklats till att även kunna användas i samverkan med skolan. Syftet med denna nya form av SIP är att skolgång ska prioriteras och säkerställas hos de barn och unga som har kontakt med socialtjänsten. Dessutom har medarbetare, under hösten, deltagit i en länsövergripande utbildning kring SIP:ar och utvecklingsarbetet kring detta pågår. Socialstyrelsen har, under året, gjort en bedömning av arbetet med SIP:ar och kommit fram till att nämnden arbetar enligt riktlinjerna. Detta medförde att nämnden fick prestationsmedel från Socialstyrelsen som användes till handledning för teamledare, utbildning i Funktionell Familjeterapi (FFT) samt en högskoleutbildning i beroendetillstånd.

Nämnden har en representant i arbetsgruppen för folkhälsa och medverkade i början av 2015 i framtagandet av välfärdsbeskrivningen för barn och unga i Eskilstuna som sedan låg till grund för det fortsatta arbetet med en folkhälsostategi. Utvecklingen av barnets behov i centrum (BBIC) har bestått av att skapa ett mer enhetligt språk samt av att hitta hjälpmedel för att barn ska kunna komma till tals i utredningar. Dessutom skulle en ny version av BBIC komma under hösten 2015 där det skulle ges en ny status som metodstöd men denna uppdatering är försenad till februari 2016.

Utöver det som har gjorts enligt handlingsplanen ovan så arbetar nämnden förebyggande med barn och unga genom ett antal insatser. Ett utvecklingsprojekt inom nämndens ansvarsområde är socialsekreterare i fältverksamhet. Under våren togs ett underlag för hur en sådan verksamhet ska arbeta fram och under hösten har arbetet förberetts och anställningsprocessen startats. Arbetet kommer starta i början av 2016 och uppdraget för de fyra fältande socialsekreterarna är att ingå i ett fältteam som arbetar uppsökande gentemot ungdomar i riskzon gällande exempelvis missbruk, kriminalitet och andra självdestruktiva beteenden. Teamet samverkar med skola, föräldrar, polis och andra för att lotsa till stödinsatser, skapa nätverk och samordna insatser. Målgruppen kommer vara flickor och pojkar på högstadiet. Förebyggande arbete som pågår för andra målgrupper är exempelvis samverkan på Familjecentraler för de allra minsta barnen. För låg- och mellanstadiet arbetar socialsekreterare med särskilt uppdrag förebyggande på Skiftingeskolan, Fröslundaskolan och Björkorpsskolan. Syftet är att hitta framgångsrika samarbetsformer mellan skola och socialtjänst i syfte att nå barn och föräldrar tidigt för att främja skolnärvaro. För målgruppen unga utanför utbildning och arbete utvecklas Fristadshus. Det arbetas också förebyggande i barngrupper och genom föräldrastöd som ges i olika former inom nämnden via service- eller biståndsinsatser.

- **Nämnden åtar sig att erbjuda de ungdomar som inte är inskrivna på gymnasieskola eller är i arbetsmarknadsåtgärd att delta i verksamhet inom ramen för Fristadshus med målet att komma tillbaka till studier eller till arbete**

Klart. Fristadshus har under 2015 påbörjat sitt arbete med att tillsammans med ungdomar fånga upp behoven för målgruppen. Nämnden arbetar även här med Förändra radikalt som verktyg, och med ungdomarna själva som medskapare. Under 2015 har en förstudie gjorts med sex workshopar för totalt 20 ungdomar. Förstudien har också innehållit ett vägledande arbete med ungdomarna vilket har resulterat i att projektet redan nått sitt mål för det första året då det har haft 46 ungdomar i projektet varav 24 har kommit vidare i arbete, studier eller till annan myndighet. Kontakt med Fristadshus finns, för vissa, kvar i olika omfattning för att bidra till att ny planering med andra aktörer kommer igång och anpassas efter ungdomens behov. Den lärande utvärdering som följer projektet har under 2015 visat att projektet har lagt en väldigt bra grund för arbetet med målgruppen samt att projektet redan nått mycket längre än det uppsatta delmålet för år ett. De kommande utmaningarna står i att under projekttiden även inleda ett arbete för att skapa långsiktiga effekter som gynnar målgruppen. Projektplan inklusive projektmetodik för 2016 beslutas i februari och den utvärderingsgrupp som är kopplad till projektet har inlett ett samarbete med Mälardalens högskola.

- ◆ **Nämnden ska i samverkan med Vård- och omsorgsnämnden och Torshälla stads nämnd identifiera metoder för att möta flickor och pojkar med komplexa behov**

Pågår. Målgruppen för åtagandet beskrevs i verksamhetsplan för 2015 som "barn och unga med ett utåtagerande beteende vilket omöjliggjort hemmaplanslösningar inom befintlig verksamhet". Kommunledningskontoret har under året gjort en översyn av insatser för barn och unga med komplexa och sammansatta behov samt kostnader för dessa. Översynen visade på behov av stärkt samverkan med landstinget genom gemensamma rutiner, avtal med externa HVB och insatser/vård på hemmaplan.

För att bygga på med mer kunskap kring målgruppen höll vård- och omsorgsförvaltningen i en workshop med fokus på brukare med komplexa behov. Workshopen tog ett samlat grepp kring hela målgruppen med barn, vuxna och äldre med komplexa behov och inbjödnarna var nyckelpersoner inom de

Nämndens åtagande

olika förvaltningarna, landstingets olika delar samt Västerås och Strängnäs kommuner. På workshopen hölls två föreläsningar kring problematik och funktionsnedsättningar samt kring hur vi bättre kan kommunicera med målgruppen och tänka annorlunda kring anpassningar. Utöver föreläsningarna diskuterades bland annat behov av samverkan och av att tillsammans skapa förutsättningar för att mötas, att hitta en gemensam uppfattning av brukarens behov och formulera uppdrag efter det samt att skapa gemensamma handlingsplaner kring brukare med komplexa behov. Arbetsgruppen fortsätter sitt arbete under 2016 och en konferens planeras till hösten 2016 eller våren 2017.

Arbetet med målgruppen fortsätter således och målet för socialnämndens del är att ta fram riktade långsiktiga åtgärder för att bättre kunna möta flickors, pojkars och deras föräldrars behov. Ett processutvecklingsarbete har under året genomförts för att bli bättre på att tillgodose behoven och för att skapa en bättre samordning. Samarbete har skett med Konsult och uppdrag gällande utveckling av upphandling och avtal för exempelvis HVB och beslut har tagits om att egna avtal framöver ska skrivas vid placering. Nämnden fick också medel från samhällskontraktet för att hitta metoder att arbeta med barn och unga och har tillsammans med Mälardalens högskola arbetat med en kunskapsöversikt för målgruppen. Genom detta har ett sätt att bemöta stress hos målgruppen identifierats vara genom att använda lågaffektivt bemötande och visualisering. Genom samhällskontraktet har också föräldraprojektet FÖRST (FÖRäldraSTöd) genomförts. Projektet har varit inriktat på att utveckla stödet till föräldrar som brister i sin barnomsorg och som är i kontakt med socialtjänsten. I detta projekt har två boendestödare från Resursenheten vuxna ingått. De har tillsammans med en forskare på Mälardalens högskola arbetat fram ett arbetssätt/arbetsverktyg som bygger på att familjestödaren handlar för att förverkliga tio evidensbaserade utvecklingsmål. Mycket handlar om bemötande och att bygga tillit. Projektet har, under december, hållit tre föreläsningar på högskolan för yrkesverksamma, chefer, socionomstudenter, lärare vid socionomprogrammet och professorer. Det finns även planering för att införa studiecirkel, utbildningsdagar och föreläsningar under 2016. Det har hållits en workshop för medarbetarna gällande skillnaden mellan förändring och hantering genom hjälpmedel samt information om tillgängliga hjälpmedel för målgruppen.

■ **Stödet till socialt utsatta barn och unga förbättras under 2015 genom att ta fram en kommunanalys som beskriver problematiken hos barn och ungdomar i riskzonen för psykisk ohälsa, tobak, alkohol, droganvändning och brottslighet. (KS, SN, TSN, KFN)**

Ännu ej påbörjat. Kommunstyrelsen samordnar åtagandet. Nämnden har inte deltagit i något arbete kring en kommunanalys för socialt utsatta barn och unga under året. Nämnden har däremot genomfört en egen analys för att se över var socialsekreterarna i fält, som påbörjar sitt arbete under 2016, ska placeras. Socialsekreterarna i fält ska arbeta förebyggande med barn och unga gällande missbruk, kriminalitet och andra självdestruktiva beteenden.

◆ Ge stöd och vård till vuxna

Eskilstuna har en stadigt växande befolkning och arbetslösheten ligger alltså kvar på en hög nivå. Därmed föreligger också ett ökat behov av stöd och hjälp, både för barn och unga och för vuxna. Den bostadsbrist som för närvarande finns i kommunen leder till att allt fler söker stöd för att lösa sin boendesituation men medför också konsekvenser för brukarna. Nämndens förutsättningar för hemtagningar av kvinnor och män från institution till att ge stöd och hjälp på hemmaplan är dåliga eftersom det inte finns några bostäder. Förutom bostadsbristen har nämnden också svårt att leva upp till behovet av boendestöd.

Insatser har gjorts under året för att stödja äldre kvinnor och män i behov av hjälp från såväl hemtjänst som av boendestöd. Det är en växande målgrupp hos socialnämnden vilket tros, till stor del, bero på bostadsbristen samt på att vård- och omsorgsnämnden inte har utökat sina platser på äldreboende i utsträckning med en ökande andel äldre medborgare. Tanken är att de ska bo hemma längre vilket medför vissa svårigheter, speciellt hos de brukare som uppvisar demens. Ärenden med äldre handlar bland annat om att de glömt betala hyran och riskerar sitt boende eller om olika former av sanitära olägenheter. Insatserna för den här målgruppen behöver utvecklas och samordnas tillsammans med vård- och omsorgsnämnden vilket har visat sig svårt då de måste tacka ja till vård för att få stöd från dem. En annan målgrupp som nämnden märker av med anledning av bostadsbristen är de brukare som inte har någon form av stödbehov

men som saknar bostad.

Inom processen att ge stöd och vård till vuxna har det under året skett en mindre omorganisering. Resursenheten vuxen och Resursenheten vuxen och beroende har minskats ner och en ny enhet kallad Resursenheten vuxen och boende har skapats. Anledningen till omorganiseringen var att uppdraget för de två befintliga enheterna var för stort. Resursenheten vuxen hade dessutom så många som 60 medarbetare vilket ansågs innebära ett alldeles för stort chefsansvar. Delningen har medfört en möjlighet att komma närmare brukarna och att kunna ha ett tydligare fokus på fasta boendelösningar i den nya enheten.

Som tidigare beskrivits har svårigheter med att rekrytera socialsekreterare påverkat arbetet under året. Situationen med det ökande antalet ensamkommande flyktingbarn och den prioritering på detta som gjordes under hösten har lett till att mycket ordinarie arbete fått stå tillbaka. Flyktingsituationen märks också genom en ökad konkurrens om lokaler och personal, även utöver just socialsekreterare.

Öppna jämförelser

Socialstyrelsen genomför årliga enkätundersökningar hos landets kommuner gällande ett antal delar av socialtjänstens arbete med vuxna. Under 2015 har nämnden besvarat Öppna jämförelser gällande missbruks- och beroendevården samt stöd till brottsoffer. Öppna jämförelser görs även gällande hemlöshet och utestängning från bostadsmarknaden vilket rör socialnämndens verksamheter men en sådan mätning genomfördes senast 2014 och redovisas inte här.

Missbruks- och beroendevården

Resultatet av Öppna jämförelser visar att Eskilstuna har goda förutsättningar för att möta människor med missbruks- och beroendeproblematik. Positivt är att Eskilstuna nu har rutiner för att erbjuda stöd till närstående barn och vuxna samt att det görs brukarstyrd brukarrevision och systematisk uppföljning av klienternas behov och resultat av insatser. Däremot finns ett förbättringsområde i hur brukarrevisionen och uppföljningen faktiskt används för verksamhetsutveckling.

Nämnden har rutiner för intern samordning med ekonomiskt bistånd, socialpsykiatri, personer med funktionsnedsättning (LSS), våld mot närstående, samt med barn och unga, men det är endast för ekonomiskt bistånd och barn och unga som rutinerna har följts upp och beslutats under den aktuella mätperioden. Nämnden saknar rutin med äldreomsorgen, något som endast 28 procent av landets kommuner har. Socialstyrelsen pekar på att antalet äldre personer över 65 år ökar i landet och att mycket tyder på att även andelen med riskbruk och missbruk av alkohol i denna åldersgrupp ökar. Trots det har endast en tiondel av kommunerna rutiner för hur äldreomsorgens handläggare ska agera vid indikation på att äldre personer missbrukar alkohol eller läkemedel, enligt öppna jämförelser av äldreomsorgen.

Under året har HVB-boendet Gläntan för kvinnor och män mellan 17 och 23 år med missbruk öppnats inom Vårdförbundets regi. Ett tiotal medarbetare från socialförvaltningen har också gått en högskoleutbildning gällande beroendetillstånd under året. Syftet med utbildningen har varit att öka kunskaper kring missbruk samt att kunna utveckla nämndens arbete med detsamma.

Stöd till brottsoffer - våld i nära relationer

Resultatet visar att Eskilstuna har aktuell information på eskilstuna.se översatt till de vanligaste språken om vilka insatser de kan erbjuda våldsutsatta, barn som bevittnat

våld och våldsutövare, jämfört med 28 procent av landets kommuner. Individuell uppföljning av insatser görs, men någon systematisk uppföljning av insatser görs inte. Brukarnas uppfattning används heller inte för att utveckla verksamheten.

Under 2014 kom Socialstyrelsen också ut med nya föreskrifter och allmänna råd för kommunernas arbete med våld i nära relation. Dessa föreskrifter har inneburit ett antal anpassningar i arbetssätt för socialnämnden under 2015. Bland annat är det nu krav på att en utredning ska göras i samtliga ärenden gällande våld i nära relation vilket har lett till en ökad arbetsbörda kring dessa ärenden. Med anledning av dessa nya föreskrifter och för att utveckla arbetet med våld i nära relation inom nämnden har det under hela 2015 pågått ett stort arbete med hjälp av tjänstedesign och metoden Förändra radikalt. Arbetet avslutades i november 2015 och ett flertal idéer för utveckling och förbättring av arbetet med våld i nära relation har förts med till den handlingsplan för våld i nära relation som förvaltningen planerar att anta i början av 2016.

Processmål								
<p> Ökad självständighet, minskat stöd och vårdbehov (AMN, TSN, VN) Processmål för AMN:s verksamhetsprocess SoL Vuxna</p>								
<p><i>Socialnämnden arbetar med ett flertal insatser för att minska stöd och vårdbehovet samt öka självständigheten hos vuxna. För att tydliggöra vårdbehovet under året redovisas antalet vårddygn på institution och i familjehem samt på hemmaplan.</i></p>								
<p>Antal vårddygn på institution och i familjehem, januari-december 2015.</p>								
	Utfall 2013		Utfall 2014		Utfall 2015		Budget 2015	
	inst.	f-hem	inst.	f-hem	inst.	f-hem	inst.	f-hem
Vuxna (= 21 år)	10 051	6 957	8 526	6 273	10 614	5 469	7 600	2 800
– kvinnor	3 557	3 069	3 270	3 493	3 378	3 211		
– män	6 494	3 888	5 256	2 780	7 236	2 258		
– varav i förstärkt familjehem				861		690		
<p><i>Antalet vårddygn för vuxna på institution har ökat med drygt 2 000 dygn mellan 2014 och 2015. Ökningen står nästan enbart män för och deras andel av institutionsdygnet är nu 68 procent jämfört med 2014 års 61 procent. Nivåerna liknar dock de för år 2013 varför det kan antas att 2014 var ett avvikande år med färre vårddygn på institution. En fortsatt stor orsak är den bostadssituation som råder i Eskilstuna där nämndens brukare har svårt att få bostad och därmed riskerar allt längre placeringar. Under året har verksamheten strävat efter att vuxna ska välja frivilliga placeringar enligt SoL istället för att nämnden ska behöva ta till placeringar enligt LVM. Att frivilligt välja en institutionsplacering är mer framgångsrikt ur behandlingssynpunkt än ett LVM och medför dessutom en lägre kostnad. Under året har det påbörjats en del placeringar enligt LVM som sedan kunnat arbetas över till ett beslut enligt SoL.</i></p>								
<p><i>Antalet vårddygn i familjehem har minskat sedan 2013 och fortsätter så även 2015. Minskningen kan ses hos både kvinnor och män även om det är något fler kvinnor som haft vårddygn i familjehem under året. Gällande externt boendestöd så har detta ökat under året, från 4 133 vårddygn 2014 till 7 739 vårddygn 2015. Detta medför en ökning med drygt 87 procent mellan åren.</i></p>								
<p>Antal vårddygn på hemmaplan*, januari-december 2015.</p>								
	Utfall 2013		Utfall 2014		Utfall 2015		Budget 2015**	
Vuxna (= 21 år)	174 537		179 689		179 598			
– kvinnor	76 535		77 098		78 860			
– män	98 002		102 591		100 738			
<p>* Som hemmaplansresurser avses boendestöd och öppenvård (intern och extern utförare). **Budget sätts inte för hemmaplansvård då det är väldigt komplext och inkluderar många olika insatser.</p>								
<p><i>Vårddygn på hemmaplan för vuxna har under 2015 legat på nästan precis samma nivå som under</i></p>								

Processmål

2014 då det hade skett en mindre ökning från år 2013. Det är fler män än kvinnor som har vårdtygn på hemmaplan vilket har sett likadant ut under samtliga mätår. Männerna står för 56 procent av hemmaplansvårdtyggen under 2015. För att kunna få mer vård på hemmaplan pågår det en diskussion med ett förslag för boendestöd på hemmaplan för 28 brukare vilket kommer att fortsätta under 2016.

● Brukarna är nöjda med pågående och genomförda insatser. (AMN, VN)

För att se om brukarna är nöjda med genomförda och pågående insatser används enkäter med NKI-mätning. Under året har ett antal enkäter genomförts och samtliga visar på goda resultat varför processmålet anses uppnått. Andelen nöjda definieras som den andel som anger svarsalternativen Instämmer helt och Instämmer till stor del på frågorna. Enligt Sveriges kommuner och landsting är ett NKI-resultat över 60 godkänt, över 70 bra och över 85 utmärkt.

Typ av verksamhet	NKI	Delaktighet	Bemötande	Tillgänglighet
Myndighetsutövning vuxna	67 - K71/M65	66,5 - K70/M63	83 - K80/M86	73 - K60/M85,5
Insatser vuxna****	87** - K84/M83	67 - K56/M82,5	88 - K84,5/M97	92 - K89/M92
– Vägen	92,5 - K94/M89	85 - K85,5/M84	95,5 - K96/M95	96 - K96/M96
– Beroendecentrum	70 - K62/M72	68* - K62,5/M69,5	92 - K77,5/M96	76,5 - K75/M80,5
– Stopp*	93 - K95/M-	21* - K19/M-	64,5* - K64,5/M-	95,5 - K95/M-
– Övriga insatser vuxna (Boendestöd, Navet, Nätverkslaget***, Mansmottagningen, Vilstaslussen/ Kommunkontrakt)	93,5 - K-/M89	93 - K-/M94	100 - K-/M100	100 - K-/M100

K = Kvinna M = Man *En stor andel respondenter har angett att frågan/frågorna inte är relevanta/ingen åsikt. **Totalvärdet stämmer inte överens med de könsuppdelade värdena. Detta beror dels på att vissa inte uppgett kön och därför inte finns representerade i de könsuppdelade siffrorna men också på att endast de enkäter där minst 10 stycken av något kön svarat finns med i sammanräkningen för könen medan samtliga enkäter finns med i totalandelen. ***Enkäten innehöll enbart NKI-frågor ****Resultatet är inte viktat vilket medför att enkäter som är besvarade av få eller enstaka respondenter alternativt få kvinnor eller män kan få ett oproportionerligt stort genomslag i totalresultatet för vuxna.

Myndighetsenkäten som är genomförd under hösten visar ett NKI-värde på 67 vilket gott klarar gränsen för godkänt på 60. Intressant är att män upplever bemötande och tillgänglighet högre medan kvinnor upplever delaktighet och helhet genom NKI högre. Vad gäller den samlade redovisningen av insatser för vuxna svarar kvinnor lägre än män inom samtliga kategorier förutom för det sammantagna NKI-värdet. Speciellt lågt, men fortfarande godkänt, resultat uppvisar kvinnorna för delaktighet vilket tros bero på resultatet för Stopp där många svarande uppgett detta som irrelevant vilket lett till ett mycket lågt resultat. Förutom detta låga resultat för delaktighet gällande Stopp så uppvisar samtliga enkäter goda resultat och NKI. En anledning till att delaktighet för flera insatser är något lägre kan bero på att insatsen är fast varför brukaren inte kan vara med och påverka dess utformning i speciellt stor utsträckning.

Nämndens åtagande

● Inventera behov av och ta fram ett underlag för ett särskilt anpassat boende för brukare med komplexa behov under 2015.

Klart. Under 2015 har en inventering av målgruppen och dess behov genomförts. Inventeringen har tittat på de kvinnor och män som skulle vara lämpliga för ett boende för brukare med komplexa behov. Det handlar om en mindre grupp brukare som i kombination med ett missbruk, också har ett stort vård- och omsorgsbehov på grund av fysiska problem. Ett av målen med det planerade boendet är att kunna flytta vården till hemmaplan. Lokalsamordnare har kontaktats och meddelats behoven i ett underlag för ett boende till den aktuella målgruppen men än så länge har ingen lämplig lokal hittats. Sökandet efter lokal fortsätter således under 2016.

● Nämnden ska säkerställa en sommaröppen härbärgesverksamhet 2015

Klart. Nämnden gjorde stora ansträngningar att få till en härbärgesverksamhet i egen regi under sommaren. Tyvärr var kommunens lokalprocess både otydlig och trög och strax innan planerad

Nämndens åtagande

Öppning av härbärgets fanns fortfarande ingen lokal. Nämnden gjorde då en överenskommelse med Svenska kyrkan som mot en ersättning höll härbärgets öppet under sommaren.

Att tillgodose behovet av kultur och berikande fritid

Processen skapar förutsättningar för goda livsvillkor och en meningsfull fritid för alla eskilstunabor och besökare, med särskilt fokus på barn och ungdomar. Det sker genom att erbjuda upplevelser, aktiviteter och bildning samt att samla, vårda och visa kulturarvet.

Genomföra verksamheter för kultur och fritid**Nämndens åtagande**

● Genomföra EM i friidrott för juniorer. (KFN, samtliga nämnder och bolag)

EM i friidrott för juniorer äger rum i juli 2015 och det kommer att vara ett evenemang som involverar kommunen, invånare, näringslivet samt föreningslivet, såväl lokalt, nationellt som internationellt. Som ett led i att leva upp till det strategiska målet attraktiv stad och implementera den idrottspolitiska handlingsplanen och evenemangsstrategin genomförs EM i friidrott för juniorer.

***Klart.** Kultur- och fritidsnämnden har samordnat åtagandet. Nämnden har inte deltagit i arbetet eftersom det inte har varit aktuellt.*

Att tillgodose behovet av miljö - och samhällsbyggnadsarbete

Processen syftar till att skapa attraktiva stadsdelar med god service, ett pulserande centrum och en hållbar landsbygd för eskilstunaborna. Med de naturliga förutsättningarna som utgångspunkt främjas en hållbar utveckling som innebär att nuvarande och kommande generationer tillförsäkras en hälsosam och god miljö.

Stadsbyggnad i form av transportsnål planering, byggande, skapande av infrastruktur och underhåll syftar till en hållbar utveckling med utnyttjande av kommunens geografiska läge i regionen. Men också till att vårda och bevara värdefulla tillgångar i form av byggnader, stadsmiljöer, landsbygd och natur. Vattenförsörjning, avloppshantering, återvinning och energiproduktion bedrivs med miljömässigt hållbara metoder.

Genomföra planering för markanvändning**Nämndens åtagande**

● Projektet Stadsläkning ska konkretiseras i programskisser för stråket Råbergstorp/Lagersberg, Årby samt Skiftinge med förslag till etappindelning av utbyggnader inom dessa områden. Arbetet ska innehålla barn- och ungdomsperspektivet samt det sociala perspektivet och ske i samverkan med skola, frivilligorganisationer, föreningsliv och näringsliv. (KS, samtliga nämnder, KFAST)

***Pågår.** Kommunstyrelsen samordnar åtagandet. Nämnden finns representerad i styr- och referensgrupp kopplade till arbetet och har under året deltagit i möten och diskussioner gällande projektet. Bidragande till åtagandet har gjorts med de perspektiv som är kopplade till nämndens arbete.*

Att främja näringsliv och arbete

Processen främjar arbete och ökar ekonomisk utveckling i kommunen genom att skapa gynnsamma förutsättningar för näringslivets växtkraft. De grundläggande förutsättningarna förbättras, till exempel kommunikationssystem, trygghet, offentlig

service, innovationskraft, markberedskap och arbetsmarknadens kompetensförsörjning.

Processen stärker den enskildes möjlighet att få arbete genom aktiva arbetsmarknads och utbildningsinsatser; åtgärder som bygger på människors vilja att påverka sin egen utveckling och förmåga att bidra till egen försörjning. Utsatta personer som står utanför arbetsmarknaden ges genom individuellt stöd förutsättningar att kunna få ett arbete.

Tillhandahålla arbetsmarknadsåtgärder

Nämndens åtagande	
	50 personer med biståndsbeslut om daglig verksamhet eller sysselsättning ska få anställning i kommunkoncernen. (VON, alla nämnder och bolag)
<i>Nämnden har erbjudit en plats i receptionen på Värjan till målgruppen och haft en person på test. Denna testanställning avbröts dock från brukarens sida efter en vecka. Platsen stod fortsatt till förfogande men återsattes inte under året varför nämnden inte har anställt någon med biståndsbeslut om dagligverksamhet eller sysselsättning under 2015.</i>	
	300 försörjningsstödstagare ska inom ramen för traineeprojektet Fler jobb få tidsbegränsad anställning på 12 månader inom kommunkoncernens verksamheter (AVN, alla nämnder och bolag)
<i>Klart. Nämnden har under året haft fem platser med rotation för traineeanställda på caféet och i utejobb på K68. Efter traineeanställningen har två personer gått ut i arbete inom externa företag.</i>	
	Under sommaren ska 600 feriepraktikplatser erbjudas ungdomar som slutar årskurs 9 och gymnasiets årskurs 2 enligt riktlinjerna för feriepraktik. (AVN, alla nämnder)
<i>Nämnden har inte haft några feriepraktikanter under sommaren 2015.</i>	

Nyckeltal för hållbar utveckling

Nyckeltal för den utåtriktade verksamheten	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Utfall 2015	Budget 2015
Antal årsplatser i familjehem, barn och unga, exkl. ensamkommande	190	167	165	137
Antal årsplatser på institution, barn och unga, exkl. ensamkommande	31	35	30	24
Antal vård dygn i familjehem, barn och unga, exkl. ensamkommande	69 346	60 828	60 084	50 000
Antal vård dygn på institution, barn och unga, exkl. ensamkommande	11 370	12 734	10 930	8 900
Antal vård dygn på hemmaplan, barn och unga, exkl. ensamkommande	89 491	73 812	69 062	-
Antal årsplatser i familjehem, ensamkommande barn		42	120	-

Nyckeltal för den utåtriktade verksamheten	Bokslut 2013	Bokslut 2014	Utfall 2015	Budget 2015
Antal årsplatser på institution, ensamkommande barn		4	8	-
Antal vårdryggn i familjehem, ensamkommande barn		15 421	43 762	-
Antal vårdryggn på institution, ensamkommande barn		1 393	3 058	-
Antal vårdryggn på hemmaplan, ensamkommande barn		14 298	14 576	-
Antal årsplatser i familjehem, vuxna	19	17	15	8
Antal årsplatser på institution, vuxna	28	23	29	21
Antal vårdryggn i familjehem, vuxna	6 957	6 273	5 469	2 800
Antal vårdryggn på institution, vuxna	10 051	8 526	10 614	7 600
Antal vårdryggn på hemmaplan, vuxna	174 537	179 689	179 598	-

Ingen separat budget för vårdryggn för ensamkommande barn var satt för 2015. Det finns ingen jämförande statistik för ensamkommande barn i verksamhetssystemet VIVA för 2013 eftersom målgruppen började urskiljas först 2014. Detta medför att 2013 års siffror för barn och unga ovan även inkluderar ensamkommande barn.

Effektiv organisation

◆ **Processkvalitet**

Socialnämnden bedriver ett långsiktigt arbete med att systematiskt planera, utföra, följa upp och förbättra verksamheten på alla nivåer. Detta sker enligt kommunens riktlinjer och Socialstyrelsens krav för att på så sätt uppnå hög processkvalitet. Kommunens metod för kvalitetsutveckling, PUFF, används. Uppföljning i form av exempelvis effektmätningar, brukarenkäter och avvikelshantering ger en bas för vidare analys och förbättringsarbete. Ett modernt arbetssätt utvecklas bland annat genom att använda idéer och förbättringsförslag för att förenkla administrationen och för att utveckla verksamhetsprocesserna i kärnverksamheten. Även i utveckling av den inre processkvaliteten står slutleverans till brukare och kunder i fokus.

Mötet med brukaren i centrum och processer som styrs utifrån brukarens behov har angett riktningen framåt under flera år. Verksamheten har dock upplevt en del utmaningar i att skapa verksamhetsprocesser som utgår från en djupare förståelse av brukarens behov och att på ett systematiskt sätt stödja brukarens väg mot sina mål. Genom att i större utsträckning använda tjänstedesign för att ta reda på hur brukarna

upplever sina behov kan utveckling ske och det har under året pågått ett omfattande arbete med att utveckla flödet i processerna. Metoden för tjänstedesign som används är Förändra radikalt som går ut på att hitta nya arbetssätt utifrån de faktiska behoven och att göra det med brukaren som medskapare. Arbetet med Förändra radikalt inleddes 2014 som ett utvecklingsprojekt via Sveriges kommuner och landsting (SKL). Socialnämnden har, under 2015, använt metoden för att titta på bland annat arbetet med våld i nära relation och arbetet med ungdomar i Fristadshus. Nämnden fortsätter att utveckla sitt arbete med tjänstedesign och att hitta nya sätt för brukaren att vara medskapare i välfärden för att bidra till en bättre och mer behovsanpassad verksamhet.

För att ta tillvara medarbetares idéer och förbättringsförslag på ett mer systematiskt sätt har nämnden inlett arbetet med Modiga idéer vilket syftar till att ta till vara på innovationskraften hos alla medarbetare och uppmuntra medarbetare som vågar ifrågasätta, tänka utanför ramarna, nätverka och omvärldsspana. Nämnden behöver hitta nya arbetssätt som stödjer både idébärare och ledning att upptäcka, bemöta, utveckla och testa idéer så att de får möjlighet att växa och skapa förändring. Detta arbete har inletts under 2015 genom att börja arbeta med en idésnurra. Arbetssättet planeras få snurr på idéerna så att de skapar brukarnytta, effektivitet och motivation genom fortsatt arbete under 2016.

Nyckeltal

Nyckeltal	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2015
Andel Gröna inköp % (rullande 12)			9	-
Andel gröna inköp av livsmedel % (rullande 12)			59,3	-
Antal e-tjänster			0	-
Antal idéer/förbättringsförslag			0	-
Antal avvikelser	151	76	87	-
Antal Lex Sarah-rapporter	5	5	3	-
Andel enheter som aktivt använder styrkort			-	-

Eftersom socialnämnden bildades inför 2015 kan jämförelser med tidigare år endast göras där verksamheten redan tidigare endast avsett individ- och familjeomsorgen.

Under 2015 har tre Lex Sarah-rapporter inkommit varav samtliga rör barnavårdsärenden. Två av de rapporterade händelserna har utretts och det har konstaterats att det i båda fallen förelåg risk för allvarligt missförhållande. Händelserna har därför rapporterats till inspektionen för vård och omsorg (IVO). Den tredje rapporten, gällande att ett omedelbart omhändertagande enligt LVM inte gått fram till förvaltningsdomstolen, inkom i december. Rapporten är ännu inte utredd utan biståndsutskottet kommer att ta ställning i ärendet under 2016. Under året har biståndsutskottet även tagit ställning till en rapport som inkommit under 2014 där utredningen slutfördes under 2015. Utredningen visade att den rapporterade händelsen inte har inneburit ett missförhållande som avses i socialtjänstlagen.

Nämnden har också ett system för avvikelserapportering när avvikelserna inte faller inom ramen för Lex Sarah. Under 2015 har det rapporterats in 87 avvikelser. De flesta avvikelserna, 61 stycken, gäller händelser inom myndighetsdelen i processen *Ge vård*

och stöd till barn och unga. Bland samtliga rapporter kan majoriteten av avvikelserna kategoriseras under rubrikerna ”Ej enligt lag” och ”Brister i samverkan”. Avvikelser som gäller händelser som kategoriseras som ”ej enligt lag” rapporterades i stor utsträckning under början av året och gällde handläggning av ärenden för ensamkommande flyktingbarn. Åtgärder har nu genomförts i form av att fler handläggare anställts och problemet har minskat drastiskt. Brister i samverkan berör i de flesta fall samverkan med externa myndigheter. Avvikelserna korrigeras av berörd verksamhet för att förbättra verksamheten och för att säkerställa att samma avvikelser inte uppstår igen.

Nämnden har inga e-tjänster men har under 2015 påbörjat en digitalisering av inkomna handlingar. Detta har gjorts genom att scanna in dokument i Viva för respektive handläggare och då lägga pappersoriginalet direkt i arkivet. Handläggaren behöver på detta vis inte hantera papper eller föra över information. Arbetet med digitalisering fortsätter under 2016.

Arbetet med Modiga idéer har under 2015 inte varit så aktivt och prioriterat inom socialnämnden men viss personal från enheterna har ändå lämnat in idéer under året. Idéerna som lämnats in tillhör dock inte processen *vård och sociala tjänster* och har hemvist i socialnämnden varför redovisningen visar att det inte inkommit några idéer under året. Under våren 2016 kommer förvaltningens chefer att gå utbildningen i Modiga idéer - Ledarskap för innovation vilket tros leda till en utveckling av idéarbetet inom nämnden. Under utbildningen får cheferna bland annat en introduktion till kommunens idéhanteringstavla som hjälper till att särskilja modiga idéer från nämnds- eller enhetsinterna idéer.

I och med delningen av arbetsmarknads- och familjeförvaltningen i juli 2015 beslutades att enheten för kvalitet även fortsatt skulle vara gemensam och stödja båda de nya förvaltningarna. Under hösten ändrades dock detta och ett beslut om att dela enheten togs och trädde i kraft den första december 2015. Delningen av kvalitetsenheten innebär att det blir ett färre antal medarbetare som ska arbeta med samma ansvarsområde vilket kan ge konsekvenser på kvalitetsarbetet framöver.

Tillgodose behovet av kvalitetsutveckling

Processmål
<p>— 3. Ökande andel nöjda brukare och kunder SKI (En attraktiv stad)</p> <p><i>Socialnämnden genomför ingen mätning enligt SKI.</i></p>
<p>◆ 4. 2015 ska 80 procent av förvaltningars och bolags verksamheter för invånare analyserats ur ett jämställdhetsperspektiv. (En attraktiv stad)</p> <p><i>Visar hur jämställdheten är i kommunkoncernens verksamheter Nivån för indikatorn sätts till 60 procent för år 2012, inga jämförande siffror för år 2010 finns.</i></p> <p><i>Under 2015 har ett antal medarbetare gått utbildning i metoder för att göra analyser ur ett jämställdhetsperspektiv. Med anledning av höstens ökade andel ensamkommande barn som till stor del styrde arbetet så hann endast ett fåtal analyser genomföras. Analyser förberedes dock för att kunna genomföras på flera enheter under 2016.</i></p>
<p>◆ Effektiv styrning av verksamhetsprocesser. (Kvalitet)</p> <p><i>Alla verksamhetsprocesser ska ha syfte, processmål och servicenivå.</i></p> <p><i>För att bidra till en effektiv styrning av verksamhetsprocesser pågår en förflyttning mot ett tydligare fokus på brukarens behov. För att kunna tillse brukarnas behov har det under året tillsatts en processägare även för delprocess vuxen för att komplettera den processägare som sedan tidigare arbetar med delprocess barn, unga och familj. För att styrningen ska bli mer effektiv med tanke på läget har det under hösten bildats ett nytt område för ensamkommande barn. Detta innebär att en områdeschef och fyra enhetschefer tillförordnats för att arbeta sammanhållet med både utredning och resurs kring ensamkommande barn. Nämnden arbetar också mer fokuserat med tjänstedesign och specifikt med metoden Förändra radikalt via SKL för att hitta nya arbetssätt. Detta sätt att arbeta kräver en utveckling i ledarskap och processtänk.</i></p>

Processmål

I övrigt planerar nämnden under våren 2016 att genomföra utbildningen Modiga idéer och fortsätta utvecklingen av en idésnurra för att kunna samla upp medarbetare och chefs idéer.

Nämndens åtagande

- **Förbereda start av kommungemensamt servicecenter som startar 1 jan 2016. (KS, alla nämnder)**

Pågår. Nämnden deltar i arbetet enligt plan och har lämnat in underlag för insatser som ska föras över till Eskilstuna Direkt.

- ◆ **2015 ska alla nämndens verksamheter ha analyserats utifrån ett jämställdhetsperspektiv**

Pågår. Nämnden har inte uppnått åtagandenivån att samtliga verksamheter ska ha analyserats ur ett jämställdhetsperspektiv men arbetar löpande med frågan. Anledningen att analyser inte har gjorts enligt plan är att fokus legat på rättssäker myndighetsutövning och bemanning i och med situationen med ensamkommande barn under hösten. Under året har dock ett flertal enheter gått kommunens utbildning i jämställdhetsintegrering. Utbildningen har gjorts via jämställdhetsombuden som finns på respektive enhet inom förvaltningen. Efter utbildningen har det börjat planeras för analyser av jämställdhet inom enheterna. Inom de enheter som arbetar med vuxna används Sebra-metoden och för de enheter som arbetar med barn, unga och familj används 3-5 R-metoden och kollegial granskning. Förberedelser har skett under hösten för att under våren 2016 genomföra en jämställdhetskartläggning eller spaning kring någon frågeställning som genomsyrar respektive verksamhet. Under 2015 har det genomförts en analys av mammors respektive pappors delaktighet i processen samt kring om behandlingsarbetet läggs upp olika beroende på om det gäller en flicka eller en pojke. Enheten för kvalitet genomförde också en analys av kontakter fördelat på kön men hittade inga skillnader. Utöver rena analyser görs det löpande vardagsreflektioner och analyser av statistik som kan leda till förändringar.

En metod kallad Genushanden har förberetts och börjat användas lite smått under året. Metoden, som är framtagen av landstinget går ut på att medarbetarna ställer fem frågor till alla brukare de möter. Dessa fem frågor utgår ifrån fem teman: värderingsfri kommunikation, mående och hälsa, alkohol och droger, våld i nära relation samt ansvar och maktbalans. Genom svaren på dessa frågor ska verksamheterna sedan kunna göra förbättringar baserat på ett jämställdhetsperspektiv.

Utöver arbetet med analyser så har samtliga enheter under 2015 haft minst ett APT med jämställdhetstema. Dessutom har alla enheter representanter i det interna nätverket för jämställdhetsintegrering som arbetar med diverse frågor inom området. Med anledning av den nya nämnds- och förvaltningsorganisationen antog socialnämnden en plan för jämställdhetsintegrering 2015 vid sitt sammanträde i juni. Nämndens ledamöter fick då också information om kommunens arbete med jämställdhetsintegrering via kommunens jämställdhetsstrateg.

- **Genomför kvalitetsmässan Eskilstuna inspirerar med målet 7000 besökare varav 2 600 under allmänhetens dag. (KS, alla nämnder och bolag)**

Klart. I april arrangerades kvalitetsmässan Eskilstuna inspirerar med utställningar, prisutdelning och seminarier i MunktellArenan. Flera av nämndens verksamheter fanns representerade bland mässans utställningar och seminarier. Montrarna gick under namnet #jaggörskillnad och där presenterades hur vi arbetar med skattningsverktyg för att mäta familjers, ungdomars, barns och vuxnas mående och livssituation, om familjehem och hur vi rekryterar uppdragstagare, om serviceinsatser samt om projektet #socialsekreterare gör skillnad – hur är det att jobba som socialsekreterare? Seminarier som hölls av nämndens personal var Samverkan kring tidiga insatser ger resultat för familjer, Stöd och hjälp på nya sätt, samt Samverkan kring ungdomar med mycket stök omkring sig. Dessutom arrangerades en paneldebatt om socialtjänstens villkor med deltagare från socialdepartementet, SKL, forskare, politiker och fackliga representanter. För att uppmärksamma goda exempel, inspirera och sprida goda prestationer delades priser ut i fyra kategorier till vilka en enhet, ett projekt eller en enskild medarbetare kunde nomineras. Särskilt roligt var det att Resursenheten Ungdom och familj samt Beroendecentrum Ung var nominerad till Kvalitetspriset.

I den kommunövergripande uppföljningen av mässan framkom att mässan besöktes av drygt 7 000 personer. Under mässans två första dagar, vardagar, besöktes mässan av 4 800 personer, det är 1 467 besökare fler än då mässan genomfördes 2013. En enkät skickades ut till 2 000 medarbetare efter mässan och där framkommer att man har inspirerats och fått kunskap om andra verksamheter/koncernen och upplever att man är nöjd med mässan. 60 procent svarade att de fått lite mer kunskap och en tredjedel svarade att de fått idéer till sin egen verksamhetsutveckling. 37 procent svarade att de besökte (eller jobbade) på mässan och störst andel var där den 17 april. Mässans syfte var att inspirera genom att ge medarbetare idéer, kunskap och kraft i utvecklingen av den egna verksamheten, för att nå goda resultat och kvalitet. Alla medarbetare har inte haft möjlighet att besöka

Nämndens åtagande

mässan. Den vanligaste orsaken till varför man inte deltog var att man hade förhinder. Sett till fritextsvaren, kopplat till orsak, framkommer det att många inte har kunnat komma ifrån det dagliga arbetet för att gå på mässan.

■ Alla chefer ska ha gått utbildningen Modiga idéer till juni 2016 samt genomfört arbete på den egna enheten senast 2016. (KS, alla nämnder och bolag)

Modigt medarbetarskap fullföljs nu med kompetenssatsningen Modiga idéer där hela organisationen ska utveckla förmågan att stimulera och ta tillvara på förslags- och innovationskraften. Under 2015 ska hälften av chefer tillsammans med en nyckelperson gå utbildningen Modiga idéer.

Ej påbörjat. De första startar utbildningen i januari 2016 och samtliga av förvaltningens chefer tillsammans med en medarbetare per enhet planeras genomföra utbildningen under våren.

● Styrningen av nämndens verksamhetsprocesser ska stärkas

Pågår. För att stärka styrningen av nämndens verksamhetsprocess "att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster" är samtliga interna processer kartlagda och under 2015 har det tagits steg för att förbättra, förenkla och koppla ihop processer. Arbetet ska följa processkartorna och arbete över gränserna är prioriterat vilket nu också är inkluderat i introduktionen för nyanställda. Det har skapats en systematik i insamling av synpunkter och avvikelser för att kunna utveckla processarbetet. Eftersom det pågår en omställning inom nämndens verksamheter där fokus flyttas från organisation och verksamhetsstruktur till ett tydligare fokus på brukarens olika behov har det under året anställts en processägare för delprocess vuxna. Sedan tidigare finns det en processägare för delprocessen barn, unga och familj. Verksamheterna använder metoder som stödjer brukaren i det enskilda mötet och arbetet med den individuella processen för ett självständigt liv.

För att skapa en mer enhetlig process och styrning kring ensamkommande barn samt med anledning av det pressade läget skapades under året ett eget område för ensamkommande barn. Det nya området för ensamkommande barn består av tre resursenheter och en utredningsenhet. Området inledde sitt arbete i december 2015 varför ingen utvärdering av processutvecklingen ännu kunnat göras men den direkta upplevelsen inom nämndens verksamheter och ledning är positiv. Ledningen blir mer sammanhållen med ett eget område och personalen får mer närvarande chefer.

Omställningen till en mer processtyrd organisation, med fokus på hur brukarens behov tillgodoses i processen och vilka resurser som behöver tillföras för att så ska ske på bästa sätt, är en utmaning att göra och det krävs tydlighet och uthållighet i styrning och ledning för att bryta gamla tankebanor och skapa nya. Till nämndens hjälp finns olika metoder och arbetssätt som stödjer processutvecklingen i rätt riktning. Kommunens modell för processtyrning, 10-stegmodellen hjälper, i processutvecklingsgruppen, till att definiera, målsätta, följa upp och värdera det som görs utifrån processperspektiv. Utmaningen framåt är att integrera 10-stegsmodellen med styrsystemet i övrigt och årshjulets olika planerings- och uppföljningsdelar. Nämnden får också ny kunskap med hjälp av tjänstedesign och metoden Förändra radikalt där fokus är att på ett strukturerat sätt förstå brukarens behov och att titta på brukarens erfarenheter och expertkompetens som just brukare. Genom arbetet med tjänstedesign kommer nämnden hitta nya arbetssätt som bättre stödjer brukarnas behov av stöd. Erfarenheten så här långt visar att omställningen till att i högre utsträckning forma stöd och verksamhet utifrån brukarens behov blir både mer kvalitetssäkrad och effektiv när vi bjuder in brukaren som expert och medskapare. Under 2015 har på det här viset nya arbetssätt för nämndens arbete med personer som upplevt våld i nära relationer och ungdomar inom Fristadshus framtagits. Dessutom har delar av metoden Förändra radikalt använts inom andra verksamheter såsom brukarresor för ensamkommande barn gällande skolgång, en under lång tid filmad brukarresa inom familjehem samt två socialsekreterare som testat på att leva som hemlösa.

◆ I syfte att ta till vara på innovationskraften hos alla medarbetare och att utveckla verksamheten ska förvaltningen implementera en hållbar idésnurra under 2015.

Pågår. Modiga idéer syftar till att ta till vara på innovationskraften hos alla medarbetare och uppmuntra medarbetare som vågar ifrågasätta, tänka utanför ramarna, nätverka och omvärldsspana. Som ett led i det behöver nämnden hitta nya arbetssätt som stödjer både medarbetare och ledning att upptäcka, bemöta, utveckla och testa idéer så att de får möjlighet att växa och skapa förändring. Inom nämnden pågår utveckling av en idésnurra som syftar till att få snurr på idéerna så att de skapar brukarnytta, effektivitet och motivation. Arbetet med idésnurran har, under året, fokuserats på att hitta olika vägar för idéer att nå till snurran. Vetskapen om att det finns många idéer hos individer och grupper men som inte når fram gör att arbetssättet måste utveckla nya och ändamålsenliga vägar in i idésnurran så att idéerna där kan utvecklas och testas enligt innovationsprocessens olika steg. För att bli fullt ut verksam behöver även idésnurran resurssättas i form av tid, kompetens och ansvar. På grund av omorganisering och omsättning av personal som arbetat med idésnurran har tester inte genomförts enligt plan under 2015 utan en fortsättning av arbetet planeras till 2016.

I samband med kvalitetsmässan användes dock metoden #jaggörskillnad som en form av idésnurra för

Nämndens åtagande

att samla in idéer kring hur de olika verksamheterna inom nämnden skulle presenteras. Metoden upplevdes ta tillvara innovationskraften hos medarbetarna och synliggöra och inspirera till idéer.

◆ **Medarbetare**

Under det andra kvartalet har arbetet med organisationsförändringen fullföljts och den nya socialförvaltningen bildats. Inför omorganisationen har ett omfattande arbete utförts, exempelvis så har delegationsordningen ändrats och verksamhetssystem byggts om. Samtliga medarbetare har också fått nya anställningsavtal, risk- och konsekvensanalyser har gjorts och handlingsplaner för att åtgärda riskmoment har tagits fram. En nybildad förvaltning innebär att det inte finns några jämförelsetal att redovisa när det gäller nyckeltal.

Den första december 2015 trädde en omorganisation, inom socialförvaltningen, i kraft och området Ensamkommande barn och ungdomar bildades. Det innebär att förvaltningen, förutom Individ- och familjeomsorg, i nuläget har ytterligare ett område som i sin tur är indelat i fyra enheter som kallas Utredning Ensamkommande barn och ungdomar, HVB – enhet 1, HVB – enhet 2 och HVB – enhet 3. Rekryteringsprocessen är inledd för att hitta en ny områdeschef och inom kort påbörjas rekryteringsprocessen gällande enhetschefer till de nya enheterna. Under rekryteringsprocessen har tillförordnade chefer utsetts.

Under året har 52,8 procent av förvaltningens medarbetare registrerat sin kompetens i det gemensamma kompetenssystemet. Sex av fjorton chefer har genomgått den obligatoriska utbildningen i IT-stödet PS kompetens. Under 2015 har några nyckelkompetenser för yrkesgrupperna socialsekreterare och boendestödjare tagits fram och arbetet med att implementera Rätt kompetens fortsätter under 2016.

Utvecklingsprogrammet för förvaltningens chefer har slutförts under första delen av året. Fokus under våren var chefs- och ledarskap vid förändring. Inom ramen för programmet och för att främja god hälsa har en förebyggande insats med stöd från Kommunhälsan för att hantera sin egen stress genomförts under andra delen av året. Utbildningsinsatsen har gett kunskaper och möjlighet till reflektion över vilka faktorer som skapar stress och vilka faktorer som reducerar stress. HLR-utbildning för förvaltningens personal finns tillgänglig för alla enheter och under året har ytterligare 20 medarbetare utbildats, varav många hade sin anställning på nämndens sommarkollon.

Totalt antal anställda inom förvaltningen är 374 personer. Drygt 87 procent av de anställda inom förvaltningen är kvinnor. Sysselsättningsgraden inom förvaltningen är 98,3 procent och av den tillsvidareanställda personalen arbetar 92,6 procent heltid och 7,4 procent deltid. Störst andel tillsvidareanställda hittas i åldersspannet 40-49 år, och den genomsnittliga åldern hos socialförvaltningens medarbetare var, i december 2015, 44,4 år hos kvinnorna och 47,9 år hos männen. Gällande sjukfrånvaron så visar statistiken att kvinnor, procentuellt sett, är sjukskrivna i större utsträckning än männen i förvaltningen.

Nyckeltal

	December 2015			December 2014			Förändring totalt, antal	Förändring totalt, %
	Kv	M	Tot	Kv	M	Tot		
Totalt antal anställda	281	93	374				374	-100
– Antal tillsvidareanställda	245	70	315				315	-100
– Antal visstidsanställda	36	23	59				59	-100
Andel tillsvidareanställda	87,2	75,3	84,2				84,2	
Andel visstidsanställda	12,8	24,7	15,8				15,8	

Eftersom socialnämnden bildades inför 2015 kan jämförelser med tidigare år inte göras.

Sjukfrånvaro, tillsvidareanställda (R-12)	Jan 2015 - dec 2015			Jan-dec 2014			Förändring total, procentenheter
	Kv	M	Tot	Kv	M	Tot	
Total %	8,0 %	4,2 %	7,1 %				7,1
0-14 dagar	2,8 %	1,9 %	2,5 %				2,5
15-> dagar	5,3 %	2,4 %	4,6 %				4,6

Eftersom socialnämnden bildades inför 2015 kan jämförelser med tidigare år inte göras.

Tillgodose behovet av kompetensförsörjning

Processmål
<p>— Ledarskapsindex</p> <p>Arbete enligt framtagna handlingsplaner efter den senaste medarbetarenkäten pågår. Det finns inget nytt värde att redovisa då nästa medarbetarenkät sker under 2016.</p>
<p>— Medarbetaindex. (Attraktiv arbetsgivare)</p> <p>Arbete enligt framtagna handlingsplaner efter den senaste medarbetarenkäten pågår.</p>
<p>— Medarbetare ska uppleva att de har god hälsa. (Attraktiv arbetsgivare)</p> <p>Visar att medarbetarna har bra arbetsmiljö. Nivån för indikatorn ska öka till 91 procent för både kvinnor och män under år 2012, att jämföras med 88,9 procent för kvinnor och 90,0 procent för män år 2010.</p> <p>Arbete enligt framtagna handlingsplaner efter den senaste medarbetarenkäten pågår. Som ett led i att främja god hälsa har förvaltningens chefer inlett en förebyggande insats för att hantera sin egen stress med stöd från Kommunhälsan. Resultaten från friskvårdsenkäten visar att totalt 93 procent av de som svarade på enkäten känner till friskvårdsförmånen, och att 75 procent av medarbetarna som svarade på enkäten väljer att ta del av förmånen.</p>

Nämndens åtagande
<p>— Värdet för ledarskapsprofilen ska vara lägst 70 i medarbetarenkäten 2016</p> <p>Ännu inget resultat. Arbete enligt framtagna handlingsplaner efter den senaste medarbetarenkäten pågår. Det finns inget nytt värde att redovisa då nästa medarbetarenkät sker under 2016.</p>
<p>— Värdet för medarbetarprofilen ska vara lägst 80 i medarbetarenkäten 2016</p> <p>Ännu inget resultat. Arbete enligt framtagna handlingsplaner efter den senaste medarbetarenkäten</p>

Nämndens åtagande	
	<i>pågår.</i>
	2016 ska minst 91 procent av medarbetarna uppleva att de har god hälsa
	<i>Ännu inget resultat. Arbete enligt framtagna handlingsplaner efter den senaste medarbetarenkäten pågår. Som ett led i att främja god hälsa har förvaltningens chefer inlett en förebyggande insats för att hantera sin egen stress med stöd från Kommunhälsan. Resultaten från friskvårdsenkäten visar att totalt 93 procent av de som svarade på enkäten känner till friskvårdsförmånen, och att 75 procent av medarbetarna som svarade på enkäten väljer att ta del av förmånen.</i>
	Varje nämnd planerar för att minst 50 procent av medarbetarna registrerar sin kompetens i det gemensamma kompetenssystemet. (KS, samtliga nämnder)
	<i>År 2013 tillsattes ett centralt projekt som ska ge den kommunala organisationen förutsättningar för att systemiskt arbeta med kompetensförsörjning genom en standardiserad metodik och systemstöd. Registrering av alla anställdas kompetens i PS Kompetens beräknas ta två år och skall vara slutförd 2016 på alla arbetsställen. Utöver yrkesspecifik kompetens ska språklig och kulturell kompetens kartläggas.</i>
	<i>Pågår. Arbetet är påbörjat och vid årsskiftet hade 197 månadsanställda medarbetare registrerat sin kompetens. Detta motsvarar 52,8 procent av socialförvaltningens månadsanställda medarbetare. Sex chefer har genomfört den obligatoriska utbildningen i IT-stödet PS kompetens och arbetet tillsammans med det centrala projektet fortsätter.</i>
	Samtliga enheter ska i verksamhetsplaneringen integrera planeringen för hur arbetet med verktyg och förhållningssätt från Modigt medarbetarskap ska tillämpas för att mötet med invånare, brukare och kunder ska förbättras. (KS, Samtliga nämnder och bolag)
	<i>Pågår. Metoder från Modigt medarbetarskap används på arbetsplatser och vid gemensamma aktiviteter.</i>

Ekonomi

Ekonomisk redovisning

Totalt sett lämnar nämnden och resultatenheter ett negativt resultat på 31,3 miljoner kronor jämfört med årsbudget. Det ekonomiska utfallet inom nämnden varierar där bland annat individ- och familjeomsorgen redovisar en negativ budgetavvikelse på sammantaget -35,3 miljoner kronor. Budgetavvikelsen beror på ökade kostnader för extern vård av barn, unga och vuxna. Avvikelsen för vård var -41,4 miljoner kronor jämfört med årets budget och jämfört med utfallet för 2014 har kostnaderna ökat med 25,9 miljoner kronor. Kostnader för vård av barn och unga har överstigit årsbudgeten med 28,8 miljoner kronor. Underskottet beror på ökade kostnader för konsulentstött familjehem och boendestöd. Kostnaderna för vård av vuxna har överstigit årsbudgeten med 12,5 miljoner kronor och underskottet beror på ökade kostnader för externt boendestöd och placeringar på institution.

Resultatet för 2015 har överstigit åtagandets mål på -25,0 miljoner kronor men är ändå ett viktigt steg på vägen och visar att besparingsprogrammet som initierades i september 2015 nu börjar slå igenom i siffrorna. Resultatförbättringen beror bland annat på sänkta kostnader och effekten av åtgärder för att tillvarata synergier inom nämnden som genomförts under året. Resultatet för året har förbättrats jämfört med den senast lämnade prognosen vilket beror dels på den ekonomiska effekten för restriktivitet vid anställningar och inköp och dels på att flera komplexa placeringar med höga dygnspriser antingen blev avslutade eller omplacerade, till lägre dygnspriser, under december 2015.

Nyckeltal	Utfall 2013	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2015
Resultat, mnkr		-39,5	-31,3	334,5
Antal enheter i ekonomisk balans			14/18	18/18
Andel inköp innanför avtal, %	67	67	65	67
Andel E-handelsbeställningar, %	26	24		35

Eftersom socialnämnden bildades inför 2015 kan jämförelser med tidigare år inte göras.

Resultaträkning per verksamhetsprocess

Verksamhetsprocess, mnkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2015	Budgetavvikelse 2015
1 Demokrati	1,5	1,7	1,4	-0,3
3 Vård och sociala tjänster, varav:	-	-	-	
32 Bedriva myndighetsutövande socialtjänst		6,5	6,5	0,0
33 Ge vård och stöd till barn och unga	221,7	240,1	220,6	-19,5
34 Ge stöd och omsorg till vuxna	119,0	120,1	105,0	-15,1
39 Gemensamt, vård och omsorg (fördelas i RS)	0,0	0,0	0,0	0,0
2 Utbildning	66,7			
7 Näringsliv och arbete	332,1			
6 Samhällsskydd och säkerhetsarbete	0,1	0,0	1,0	1,0
9 Förvaltnings-gemensamt (att fördelas i RS)	-701,6	-337,1	-334,5	2,6
Summa	39,5	31,3	0,0	-31,3

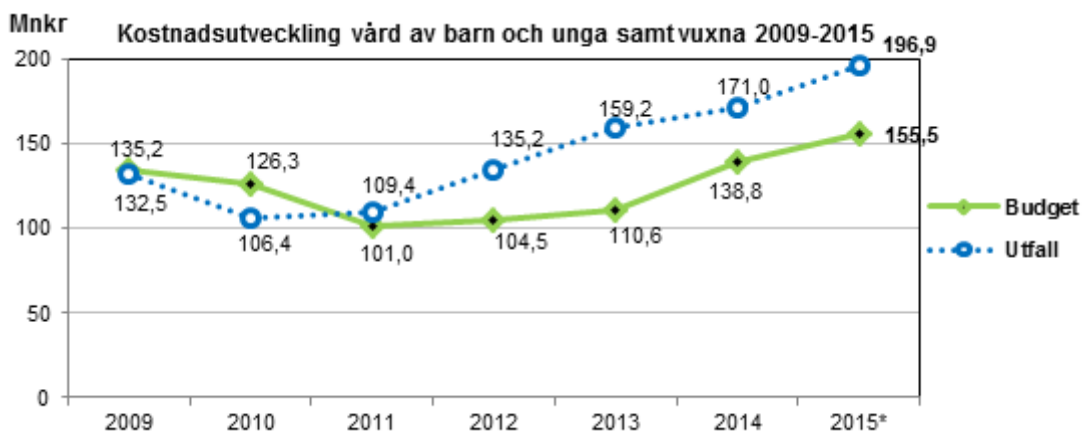
Eftersom socialnämnden bildades inför 2015 kan jämförelser med tidigare år inte göras.

1 Demokrati

Nämnden redovisar ett negativt resultat på 0,3 miljoner kronor för år 2015. Det beror på ökade kostnader i samband med införandet av digitala handlingar.

3 Vård och sociala tjänster

Verksamheten redovisar ett underskott på 34,6 miljoner kronor vid bokslutet för år 2015. Överskottet för personal och drift var 6,7 miljoner kronor vilket har bidragit till ett mindre underskott för vården. Underskottet för vården låg för barn och unga på 28,8 miljoner kronor och för vuxna på 12,5 miljoner kronor. Ökningen av kostnader och antal vårddygn beror på fler placeringar på konsulentstött familjehem och boendestöd. För placeringar på institution har istället antal vårddygn minskat även om kostnaden har ökat jämfört med 2014.

Utfallet för år 2015 för vård av barn och unga samt för vuxna är 196,9 miljoner kronor vilket är 41,4 miljoner kronor över årsbudgeten. Behovet av vård har ökat med 64,4 miljoner kronor mellan åren 2009 och 2015 medan budgeten under samma period endast har ökat med 20,3 miljoner kronor.

33 Ge vård och stöd till barn och unga

Verksamheten redovisar ett underskott på cirka 28,8 miljoner kronor vid bokslutet. Kostnader för externa placeringar är 6,6 miljoner över årsbudgeten och jämfört med 2014 har totalkostnaden ökat med 12 procent (17,3 miljoner kronor). Medan antalet vård dygn på institution för vård av barn och unga har minskat med omkring 14 procent (1 804 dygn) så har snittkostnaden per dygn för placeringar på institution ökat från 4 178 till 5 222 kronor vilket motsvarar en kostnadsökning med 11,4 miljoner kronor jämfört med 2014.

Kostnader för familjehem har ökat med 9,5 miljoner kronor jämfört med årsbudgeten vilket beror på ett ökat antal placeringar på konsulentstött familjehem. Antalet vård dygn på familjehem har däremot minskat med 1,0 procent jämfört med samma period 2014. Kostnader för placeringar på familjehem har ökat med 5,8 miljoner.

Med anledning av bristen på familjehem och det stora antalet ensamkommande barn har det varit svårt att genomföra omplaceringar från institution till familjehem. Detta har medfört att många istället har blivit omplacerade till konsulentstött familjehem under 2015.

Andra orsaker till kostnadsökningen är att kontaktuppgifterna har ökat med 3,0 miljoner kronor jämfört med 2014.

Ensamkommande barn

Verksamheten har kostat 79,6 miljoner kronor under 2015. Utfallet för personal och drift var 44,6 miljoner kronor, för familjehem 24,5 miljoner kronor och för institution 9,3 miljoner kronor. Dessutom har 1,2 miljoner kronor gått till arvode för gode män. Under året har nämnden erhållit bidrag med 34,9 miljoner kronor i stadsbidrag från Migrationsverket och resterande belopp på 45,0 miljoner kronor förväntas betalas ut under 2016. Enligt den senaste beräkningen kommer alla kostnader för ensamkommande barn att finansieras med statsbidrag.

34 Ge stöd och omsorg till vuxna

Verksamheten redovisar ett underskott på cirka 12,5 miljoner kronor vid bokslutet. Anledningen till underskottet är att det fortfarande är brist på bostäder vilket medför att antalet dyra placeringar på externt boendesstöd samt kostnader för externa institutionsplaceringar ökar. Kostnad för externa placeringar ligger 2,7 miljoner kronor över årsbudgeten. Jämfört med 2014 har antalet vård dygn på institution ökat med 24,0

procent (2 088 stycken) och det är SoL-placeringarna som står för ökningen. Däremot har snittkostnaden per dygn för institutionsplaceringar minskat från 2 367 kronor till 2 101 kronor vilket gör att kostnaden har ökat med 2,4 miljoner kronor.

Kostnaderna för familjehem har följt budget under 2015. Antalet vård dygn på familjehem har minskat med 13,0 procent (804 dygn) jämfört med 2014. Kostnad för externt boendestöd har, under året, ökat med 5,1 miljoner kronor och för kontakttuppsdrag med 1,0 miljoner kronor jämfört med föregående år.

Resultat per organisationsdel

Organisation, mnkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2015	Budgetavvikelse 2015
Ledning och administration*	31,8	15,9	19,9	4,0
Individ- och familjeomsorg	331,7	349,9	314,6	-35,3
Summa	363,5	365,8	334,5	-31,3

Eftersom socialnämnden bildades inför 2015 kan jämförelser med tidigare år inte göras.

Resultaträkning

Resultaträkning, belopp i mnkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2015	Budgetavvikelse 2015
Verksamhetens intäkter	982,3	468,6	428,1	40,5
Försäljningsintäkter	27,9	16,9	11,6	5,3
Taxor och avgifter	1,5	1,2	1,4	-0,2
Hyror och arrenden	45,3	22,9	20,1	2,8
Bidrag	206,1	90,6	60,5	30,1
Reavinster	0	0		0
Kommun-/nämndersättning	701,5	335,8	334,5	1,3
Överförda projektmedel		1,2		1,2
Verksamhetens kostnader	-1 021,8	-499,9	-428,1	-71,8
Personalkostnader	-349,7	-209,4	-206,5	-2,9
Uppdragstagare och beredskapsarbetare	-149,6	-49,9	-41,9	-8,0
Lokalkostnader	-58,4	-43	-40,2	-2,8
Köp av verksamhet	-183,8	-155,3	-109,5	-45,8
Lämnade bidrag	-204,1	-11,7	-8,1	-3,6
Livsmedel	-2,7	-1,9	-1,4	-0,5
Material	-9,6	-3,7	-2,4	-1,3
Tjänster	-59,8	-23,2	-15,6	-7,6
Avskrivningar	-3,7	-1,6	-2,2	0,6
Interna räntor	-0,4	-0,2	-0,3	0,1
Årets resultat	-39,5	-31,3	0,0	-31,3

Resultaträkning, belopp i mnkr	Utfall 2014	Utfall 2015	Budget 2015	Budgetavvikelse 2015
Över-/underskott				
Åretsresultat inkl. över-/underskott	-39,5	-31,3	0,0	-31,3
Nettoinvestering fasta anläggningar				
Nettoinvesteringar inventarier		1,8	3,5	1,7
Nettoinvesteringar totalt		1,8	3,5	1,7

Eftersom socialnämnden bildades inför 2015 kan jämförelser med tidigare år inte göras.

Tillgodose behovet av ekonomi och redovisning

Nämndens åtagande
<p>◆ Befintligt beslutsstöd etableras och styrkort samt inköpsrapport införs i hela organisationen. Inom omsorgen införs vård- och omsorgsrapport. (KS, alla nämnder)</p> <p><i>Pågår. Rapporter inom ekonomi och HR används. Arbetet med att ta fram styrkort sker parallellt med processutvecklingsarbetet och har kommit längst inom processområdet Att tillgodose behovet av vård och sociala tjänster. Genom kommunledningskontoret får nämnden stöd i automatiseringen av ett antal rapporter.</i></p>
<p>◆ Modern kommun - Genomföra effektiviseringar motsvarande 12 miljoner kronor till utgången av 2015. (KS, alla nämnder och bolag)</p> <p><i>Pågår. Kommunstyrelsen samordnar åtagandet och nämnden deltar där så är aktuellt. Nämnden arbetar också med åtgärder för en budget i balans.</i></p>